

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

katedra práva

Bakalářská práce

Živnostenské podnikání v právní úpravě a praxi

Michaela Gruberová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Michaela Gruberová

Hospodářská politika a správa

Název práce

Živnostenské podnikání v právní úpravě a praxi

Název anglicky

Licensed Trades in Legal Theory and Practice

Cíle práce

- Přiblížit živnostenské podnikání v ČR. Jeho vznik a vývoj.
- Objasnit podmínky a náležitosti k získání živnostenského oprávnění fyzických a právnických osob.
- Popsat strukturu živnostenského úřadu Magistrátu města Pardubic jako orgánu veřejné správy.
- Přiblížit důležité novely živnostenského zákona, porovnat podmínky podnikání před a po těchto novelách a posoudit v souvislosti s těmito novelami administrativní zátěž podnikatelských subjektů.
- Navrhnout opatření ke zlepšení zjištěných nedostatků.

Metodika

1. Metodika:

- soustředění a rozbor právních předpisů a literatury
- konzultace s vedoucí práce
- vypracování teoretické části práce a její zhodnocení
- získání a prostudování konkrétních materiálů
- vyhodnocení získaných dat
- sumarizace výsledků, jejich vyhodnocení a návrhy

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Doporučené zdroje informací

Další literatura po dohodě s vedoucí práce.

Horzinková, E. Koncesní systém v živnostenském podnikání. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2002.

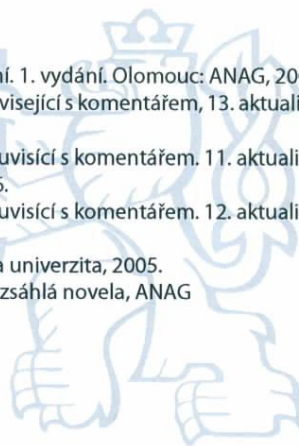
Horzinková, E., Urban V. Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem, 13. aktualizované a doplněné vydání, Praha, Linde, 2013

Horzinková, E., Urban, V. Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem. 11. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 11. 2006. Praha: Linde, 2006.

Horzinková, E., Urban, V. Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem. 12. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 7. 2008. Praha: Linde, 2008.

Průcha, P., Živnostenské právo. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2005.

Živnostenský zákon v praxi 2010/2011 – Horzinková, E., Rozsáhlá novela, ANAG

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Elektronicky schváleno dne 10. 9. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 02. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci "Živnostenské podnikání v právní úpravě a praxi" vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury. Jako autorka dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. února 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní JUDr. Daniele Světlíkové za pomoc při zpracování této práce. Za odborné vedení, podněty, připomínky a cenné rady. Děkuji i své rodině za podporu a výdrž.

Živnostenské podnikání v právní úpravě a praxi

Licensed Trades in Legal Theory and Practice

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá živnostenským zákonem a osobami, které v režimu tohoto zákona provozují svou podnikatelskou činnost. V teoretické části je představena platná právní úprava živnostenského zákona. Pozornost je věnována vybraným novelám, které podnikatelům upravily podmínky a usnadnily vstup do podnikání a tím také podstatným způsobem snížily jejich administrativní zátěž.

Praktická část se zaměřuje na Živnostenský úřad v Pardubicích. Zmiňuje činnost, metody a přístup referentů, kteří živnostenská oprávnění vydávají. Byla získána statistická data z výše uvedeného úřadu za rok 2013 a 2014. Údaje se týkají počtu podnikatelů, druhů živností a počtu podání, která byla zpracována „na počkání“. Další měření ukazuje na podnikatele, kteří využívají služeb CRM. Pozornost je dále věnována metodě dotazování pomocí dotazníkového šetření. Osloveny byly podnikající fyzické a právnické osoby, které odpovídaly na dotazy týkající se snižování jejich administrativní zátěže. Další bod prezentuje postup ohlášení živnosti v praxi. Následuje popis činnosti referentek živnostenského úřadu spolu s jejich vyjádřením k daným otázkám.

Závěr se zabývá hodnocením výstupů, které byly během šetření získány a návrhy řešení problematických míst.

Klíčová slova: živnostenské podnikání, živnostenský zákon, fyzická osoba, právnická osoba, živnostenský úřad, novela, živnost, podnikání, registrace, formulář

Summary

This bachelor work is dealing with the Trades Licensing Act and with persons, who are running their private enterprise according to the Trades Licensing Act. In the theoretical part the valid form of the Trades licensing Act is introduced. Important amendments, which help and adjust conditions for new people to enter the private enterprise and which significantly decrease the administrative burden, are pointed out.

The practical part is dealing with the activities, methods and attitude of the executives at Business registration and licensing office in Pardubice. The statistical data from above mentioned office of years 2013 and 2014 were used to describe and explain the numbers of entrepreneurs, types of self-employment and craftsmanship and related applications. Simple form about their opinion on administrative burden was submitted to artificial and legal persons. The process of registration of new enterpriser is also described. The following is a description of the activity workers Licensing Office, along with their expression of the issues at stake.

The conclusion summarizes the results of research forms and proposes improvements in problematic points.

Keywords: the Trades enterprise, the Trades Licensing Act, natural person, legal entity, business registration and licensing office, amendment, trade, undertaking, registration, form

Obsah

1. Úvod	5
2. Cíl práce a metodika	6
2.1. Cíl práce	6
2.2. Metodika práce	6
3. Počátky živnostenského podnikání	8
3.1. Vývoj podnikání po roce 1989	9
4. Platná právní úprava živnostenského zákona.....	11
4.1. Živnost	11
4.2. Negativní vymezení živností.....	12
4.3. Subjekty živnostenského oprávnění	13
4.4. Všeobecné podmínky provozování živnosti	14
4.5. Dělení živností.....	16
4.6. Obsahové náplně	17
4.7. Zvláštní podmínky	18
4.8. Odpovědný zástupce	19
4.9. Překážky provozování živnosti	20
4.10. Povinnosti podnikatele	22
4.11. Živnostenské oprávnění zaniká	23
4.12. Pozastavení a zrušení živnostenského oprávnění	23
5. Vybrané novely živnostenského zákona.....	25
5.1. Živnostenský zákon, první rozsáhlá novela	25
5.1.1. Zahraniční osoby	25
5.1.2. Odborná způsobilost	26
5.2. Nejrozsáhlejší novela živnostenského zákona	26
5.2.1. Výpis z živnostenského rejstříku.....	27
5.2.2. Prokazování bezúhonnosti	27
5.2.3. Místní příslušnost	27
5.2.4. Centrální registrační místo	28
5.2.5. Czech POINT	28
5.2.6. Volná živnost.....	29
5.2.7. Změna poplatkové povinnosti	29

5.2.8. Další změny způsobené novelou	30
5.3. Novela živnostenského zákona 2010.....	30
5.4. Novela živnostenského zákona 2012.....	32
5.5. Živnostenský zákon po 1. 1. 2014	32
5.6. Novela živnostenského zákona 2015.....	33
6. Obecní živnostenský úřad Magistrátu města Pardubic	35
6.1. Obecní Živnostenský úřad Pardubice	35
6.2. Struktura úřadu.....	36
7. Administrativní zátěž podnikatelů.....	37
8. PRAKTICKÁ ČÁST	39
8.1. Statistické údaje Živnostenského úřadu v Pardubicích	40
8.2. Centrální registrační místo CRM	41
8.3. Jednotný registrační formulář JRF	41
8.4. Podání prostřednictvím CRM	43
8.5. Podání zpracovaná „na počkání“	46
9. Dotazníkové šetření.....	49
9.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření	50
10. Ohlášení živnosti prostřednictvím JRF v praxi.....	61
11. Činnost referentek živnostenského úřadu	62
12. Rozhovory	63
12.1. Vyjádření paní Ing. Jany Syrůčkové.....	63
12.2. Vyjádření paní Mgr. Lady Novotné	64
13. Závěr	66
13. Seznam použitých zdrojů.....	69
14. Seznam tabulek	71
15. Seznam grafů.....	71
16. Seznam příloh.....	72
Příloha č. 1 – Dotazník	73
Příloha č. 2 – Otázky pro strukturovaný rozhovor	74

Seznam zkratek

ŽO – Živnostenské oprávnění

ŽÚ – Živnostenský úřad

ČR – Česká republika

RŽP – Registr živnostenského podnikání

JRF – Jednotný registrační formulář

CRM – Centrální registrační místo

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

Czech POINT – Český podací ověřovací informační národní terminál

1. Úvod

Podnikatelská činnost má úzkou souvislost s nadšením, nápaditostí, kreativitou a odvahou jednotlivých osob. Snaží se vlastním úsilím o rozvoj jak vlastní, tak i celé ekonomiky státu, proto je nadmíru důležitou činností. Samostatně výdělečné osoby pomáhají státu v jeho rozvoji a růstu. Naproti tomu stát by měl zajistit vhodnou legislativu, která bude posilovat, pomáhat a podporovat práci těchto lidí. Živnostenské podnikání zahrnuje velké množství různých aktivit a normy upravující tuto činnost jsou velmi často modifikovány. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) je každoročně i několikrát novelizován. Jedním z důvodů je jeho provázanost s mnoha dalšími právními předpisy. Všechny související zákony musí do sebe „zapadat“, aby bylo uskutečnitelné je v praxi jednoduše dodržovat.

Soukromé podnikání bylo po roce 1948 postupně vytlačováno a začátkem šedesátých let téměř vymizelo. Živnostenský řád byl nadobro zrušen zákonem č. 65/1965 Sb., zákoníkem práce a tím byl dokončen proces útlumu podnikání v ČR. Příchodem listopadového převratu v roce 1989 se naše země začala přetvářet. Privatizovaly se drobné podniky a stávaly se soukromými. Velké množství osob zahájilo svou podnikatelskou činnost. Toto období však bylo provázeno nedostatkem zákonů a předpisů, které by samostatnou činnost upravovaly. Potřebné normy se utvářely a přijímaly až postupem času. Není tedy divu, že živnostenský zákon byl od roku 1991 téměř 140krát novelizován. Poslední transformaci přinesl, k 1. 1. 2015, zákon č. 140/2014 Sb. Jednotlivé novely postupně přispívají k tomu, aby se získání živnostenského oprávnění a podmínky s tím spojené, staly jednoduššími. Zákony, kterými je ŽZ novelizován, vycházejí již i z poznatků praxe, a tím jsou podnikateli lépe přijímány a dodržovány. Od roku 2008 proběhlo největší množství změn. Upravily se podmínky podnikání, byly sníženy správní poplatky, usnadnil se vstup do podnikání, novým průkazem podnikatele se stal „Výpis z živnostenského rejstříku“. Práce živnostenských úřadů byla zjednodušena elektronizací veřejné správy. Urychlily se postupy vydávání živnostenských oprávnění a z podnikatele se stal „klient“, kterému je třeba vyhovět.

V posledních letech se začala přijímat opatření na snížení administrativní zátěže podnikatelů. Na zasedání Vlády ČR v červenci 2014 byla přednesena „Zpráva o pokroku ve snižování administrativní zátěže podnikatelů“. Obsahovala údaje a vyhodnocení za rok

2013. Opatření vedoucí ke snižování administrativní zátěže se zdají být úspěšná. Vláda však příslušným resortům uložila pokračovat v plnění úkolů, které se mají zaměřit na problémové oblasti a navrhnout další možnosti, kterými by se zátěž kladená na podnikatele dala snížit¹.

Obsahem práce je rozbor platné právní úpravy živnostenského zákona, včetně upřesnění některých pojmů. Představuje vybrané novely zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Uvádí činnost Živnostenského úřadu v Pardubicích, včetně statistik a šetření získaného přímo od podnikajících osob. Výsledkem je zhodnocení informací, vedou-li ke snižování administrativní zátěže, kladené na samostatně výdělečné osoby.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Cílem bakalářské práce je rozbor právní úpravy zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje podmínky živnostenského podnikání v ČR. Popsat a zhodnotit vybraná ustanovení novel, která se zásadně zasloužila o snížení administrativní zátěže podnikatelů. Přiblížit činnost Živnostenského úřadu v Pardubicích. Ze statistických údajů, dotazníkového šetření a rozhovoru blíže specifikovat názory podnikatelů a práci úřadu, který se v mezích zákona snaží o moderní přístup ke svým klientům. Upozornit na některé nedostatky, která si zaslouží upřesnění či návrh nových opatření.

2.2. Metodika práce

Úvodní, teoretická část bude vycházet z analýzy a rozboru právních předpisů, odborné literatury a internetových zdrojů, které se zabývají problematikou živnostenského podnikání v ČR. Výchozím bodem analýzy bude zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů a jeho vybrané novely. Na základě studia

---

¹ Ministerstvo průmyslu a obchodu: Podpora podnikání. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 15.08.2014. Praha, 2014 [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument152241.html>

dostupné odborné literatury a dalších zdrojů bude proveden výběr transformací zákona, které se podstatným způsobem zasloužily o snížení administrativní zátěže podnikatelů a osob, které do podnikání teprve vstupují.

Praktická část bude vycházet z dat získaných na Živnostenském úřadu v Pardubicích. Z dostupných zdrojů pardubického úřadu budou získány počty a rozdělení živnostenských oprávnění. Další měření povede ke zhodnocení, zda podnikatelé využívají služby CRM a jak často jsou ochotni čekat na zpracování dokumentů vyplývajících z jejich podání. Získané údaje budou zpracovány a výsledky se v práci objeví ve formě tabulek spolu s grafickým znázorněním.

Metodou zjišťování spokojenosti a zlepšení služeb pro podnikající osoby bude dotazníkové šetření. Zaměří se na fyzické a právnické osoby podnikající v režimu živnostenského zákona. Celkový počet respondentů bude činit 120 osob. Dotazník bude vytvořen v papírové podobě a obsahem bude 11 uzavřených otázek se stanovenými odpověďmi. Respondent si vybere odpověď, která bude nejlépe vystihovat jeho názor. Podnikatelé, kteří navštíví registraci Živnostenského úřadu v Pardubicích, budou požádáni o vyplnění dotazníku. V případě nejasností se obrátí přímo na referentky oddělení registrace. Výsledný údaj ke každé otázce bude zpracován ve formě tabulky spolu s grafickým vyjádřením a zhodnocením. Účelem dotazníkového šetření bude zjištění, zda se podnikajícím osobám snižuje na základě novel živnostenského zákona a na základě zlepšování služeb živnostenských úřadů jejich administrativní zátěž.

Další část se zaměří na ukázkou ohlášení volné živnosti českou fyzickou osobou v praxi. Uvedený postup zmapuje ohlášení od příchodu potencionálního podnikatele na živnostenský úřad, až po vydání živnostenského oprávnění.

Závěrečný úsek práce vystihne problém, který v souvislosti s novelami živnostenského zákona, ovlivňuje práci referentek Živnostenského úřadu v Pardubicích. Problematika bude vycházet ze strukturovaného rozhovoru, který poskytnou dvě pracovnice výše zmíněného úřadu.

3. Počátky živnostenského podnikání

První doklady o existenci podnikání v Čechách spadají do 18. století. Slovo „podnikatel“ se užívalo již před vydáním Ottova slovníku naučného v roce 1893. V dávné historii vycházela tato činnost z obyčejů, tradic, byla ovlivněna náboženstvím a mravními hodnotami lidí.² Rozvoj řemesel a drobného podnikání se u nás začal rozvíjet od 10. století. V této době docházelo k prudkému nárůstu obyvatel a vznikala městský typ osídlení v celé Evropě.

Na počátku samozřejmě převládala řemesla, která tvořila základ tehdejšího podnikání. Postupným stěhováním obyvatelstva do měst docházelo k rozvoji podnikatelských činností. Ve 13. století se řemeslníci ve městech začali sdružovat do cechů. Byla to středověká řemeslnická sdružení, která hájila zájmy a práva svých členů, usměrňovala vztahy mezi živnostníky a obchodníky. Jejich úkolem bylo dohlížet na jakost a cenu výrobků. Chránily, podporovaly, ale i regulovaly řemeslnou výrobu. Ovlivňovaly jak množství vyrobených produktů, tak i počet mistrů v daném oboru. Měly na starosti výchovu učedníků a skládání jejich zkoušek. V rámci cechů se ustálila hierarchie mistr – tovaryš – učedník. Po vyučení se učedník stával tovaryšem a teprve po splnění předepsaných povinností mohl usilovat o pozici mistra. Činnost cechů zasahovala do oblasti sociální, reprezentativní, náboženské a charitativní. Tyto organizace měly svá pravidla, která byla nutno dodržovat. Jedním z nich byla zásada, že určitou živnost nebo řemeslo neměl možnost provádět nikdo jiný, než právě příslušník daného cechu. Postupně si cechy vydobýly přední místa na trhu a udržely se až do doby, kdy se začala rozvíjet manufakturní výroba. Řemeslníci, kteří nepatřili mezi členy cechů, mohli svou činnost vykonávat prostřednictvím povolení krále. Ten buďto žádost zamítl nebo udělil tzv. privilegium k dané činnosti. Mimo členství v cechu existovala i tzv. svobodná řemesla (např. lékárníci, knihkupci) a na dvorech aristokracie pracovali řemeslníci, kteří rovněž nepodléhali cechovním sdružením. V roce 1860 vydal císař Živnostenský řád na základě patentu č. 227/1859 ř. z., který platil v celém Rakousku-Uhersku. „*Patent císařský ze dne 20. prosince 1859, jímžto se vydává a od 1. května 1860 ve skutek uvádí řád živnostenský,*

---

² HORZINKOVÁ, Eva. *Koncesní systém v živnostenském podnikání*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2002, 135 s. ISBN 80-726-3115-2. s. 5

*kterýž platnost míti má v celé říši, vyjmajíc Benátsko a Hranici vojenskou, vydáno v české mutaci pod č. 227/1859 Ř. z.*³.

Řád byl základním právním předpisem, který upravoval živnostenské podnikání. Jeho působnost se vztahovala na všechny živnostensky provozované činnosti. Patřila sem výroba, zpracování, úprava výrobků, obchod a vykonávání různých služeb. Řádem byla de facto zrušena omezení svobod v podnikání. Kromě několika tzv. koncesí, byly veškeré podnikatelské aktivity svobodné. To poskytovalo naprostou volnost ve výrobě i v odbytu. Řád nijak neusměrňoval pracovní vztahy zaměstnanců a zaměstnavatelů. Chápal je jako soukromoprávní záležitost. Jak se později ukázalo, musel být několikrát novelizován. Obsahoval mnoho živností, které nebyly žádným způsobem regulovány. Rychlý nárůst počtu řemeslníků a naprostá svoboda v podnikání nevedly k rozvoji kvality výrobků ani služeb⁴.

Živnostenský řád vydaný za vlády Františka Josefa I. byl převzat jako platná právní úprava Československým státem v roce 1918. Úplného zrušení se dočkal až v roce 1965, kdy byl vydán zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce. A poté až do roku 1989 nebylo živnostenské podnikání nikde právně zakotveno⁵.

3.1. Vývoj podnikání po roce 1989

V období socialismu nebylo podnikání soukromých osob příliš tolerováno. Československý právní řád nevytvářel podmínky pro soukromé podnikání, vylučoval je, a to dokonce v rozporu s Ústavou 9. května⁶. V roce 1948 bylo v českých zemích více než 172 000 živností s téměř 460 000 pracovníky. Odstartovala však masová likvidace soukromého řemesla, maloobchodu i živností a kolem roku 1960 bylo dosaženo úplného

---

³ Císařský patent č. 227/1859 ř. z., jímž se vydává řád živnostenský.

⁴ JARONĚK, Petr. Historie podnikání v Čechách: jak to všechno začalo a kdy vznikly první podniky?. *Mladý podnikatel.cz* [online]. 2013, s. 1 [cit. 2014-07-24]. Dostupné z: <http://mladypodnikatel.cz/historie-podnikani-v-cechach-t4444>

⁵ HORZINKOVÁ, Eva. *Koncesní systém v živnostenském podnikání*. 1.vyd. Olomouc: Anag, 2002, 135 s. ISBN 80-726-3115-2. s. 14, 15

⁶ Československá republika. Ústava Československé republiky. In: *Sbirka zákonů České republiky*. Praha, 1948, č. 150, 52.

zrušení soukromého podnikání. V 80. letech začaly vydávat Národní výbory občanům povolení k podnikání, to ovšem za dosti omezujících podmínek.

V roce 1989 po listopadovém převratu bylo zřejmé, že podpora samostatného podnikání občanů se stane jedním z klíčových úkolů nové vlády. Zásadní změnu přineslo vydání zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů. Nemalou měrou přispěl i zákon č. 103/1990 Sb., kterým se měnil a doplňoval hospodářský zákoník. Ten umožnil společné podnikání fyzických i právnických osob. Na počátku registrace spočívala v tom, že uchazeč požádal příslušný okresní úřad a prokázal splnění zákonem stanovených podmínek. Pokud byly podmínky splněny, úřad žádosti vyhověl, vydal rozhodnutí o registraci a podnikatel mohl zahájit činnost⁷.

Největším zlomem v právní úpravě soukromého podnikání bylo přijetí zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Vycházel z výše zmíněného Živnostenského řádu vydaného v roce 1859. Jeho obsahem bylo 57 řemeslných, 49 vázaných a 37 koncesovaných živností. Naproti tomu Živnostenský řád platný v roce 1938 pojímal 110 jen řemeslných živností⁸.

Živnostenský zákon je základním právním předpisem, který upravuje vztahy podnikatelů a státu. Ustavuje podmínky podnikání pro většinu podnikatelských aktivit fyzických i právnických osob. Od nabytí účinnosti prošel a postupně prochází nekonečnou řadou novelizací. Například v letech 1992 - 1994 byl několikrát modifikován. Většinou šlo o úpravy určité oblasti podnikání nebo o transformaci některých živností. Princip svobodného podnikání a ochrana veřejného zájmu však zůstala zachována.

Právo podnikat je dodnes zakotveno v článku 26 Listiny základních práv a svobod⁹, která je součástí ústavního pořádku České republiky. V článku se říká, že právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost přísluší každému bez výjimky¹⁰.

---

⁷ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon podle právního statutu k 21.3.1994: poznámkové vydání se vzory : údaje pro ČR a SR*. 4.aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 1994, 324 s. ISBN 80-856-4705-2. s. 5

⁸ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s. ISBN 80-859-6721-9. s. 212

⁹ Česká republika. Listina základních práv a svobod: Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha, 1992, č. 2, 1.

4. Platná právní úprava živnostenského zákona

Živnostenské podnikání je úzce spjata se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů a se zákonem č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů¹¹. Živnostenský zákon byl přijat v roce 1991 a účinnosti nabyl dne 1. ledna 1992. Je základní veřejnoprávní normou, upravující vztahy mezi podnikateli a státem. V současné době se skládá z šesti částí. Stanovuje podmínky provozování živnosti fyzických a právnických osob a kontroluje jejich dodržování. Vymezuje druhy živností na obchodní, výrobní a živnosti poskytující služby. Některé pojmy tohoto zákona si zaslouží bližší vysvětlení.

4.1. Živnost

*“Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem”*¹². Toto ustanovení se týká základních znaků živnosti. Uvažuje-li fyzická nebo právnická osoba o podnikání, pak činnost, kterou hodlá provozovat, musí splňovat šest znaků¹³.

Soustavnost je mnohdy pokládána za znak, který určuje nepřetržité vykonávání. Nahodilou nebo jednorázovou činnost nelze jednoznačně zařadit mezi živnosti. Pokud se však činnost opakuje v určitých intervalech, třeba i jednou do roka, pak je výše uvedený znak splněn. Důležitý je i úmysl podnikatele konání opakovat. Jedná se například o prodej vánočních stromků, kaprů, vánočních věnců a ozdob. Je uskutečňován opravdu pouze jednou do roka, ale podmínku soustavnosti přece jen naplňuje.

Samostatnost je základním rysem podnikatelské činnosti. Odlišuje ji od zaměstnaneckého vztahu. Vyjadřuje zejména samostatné rozhodování podnikatele, který si organizuje svůj výkon, jeho jednotlivé dílčí aktivity a kroky při podnikání. Neřídí se pokyny jiné osoby. Nejedná se však o samostatnost absolutní, neboť je ve své činnosti

---

¹⁰ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s. ISBN 80-859-6721-9. s. 23

¹¹ Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech.

¹² § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

¹³ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 19, 20

vázán mnoha okolnostmi. Například přáními zákazníků, dodavatelskými vztahy, dodržováním pravidel, právních norem a mnoha dalšími.

Provozování činnosti **vlastním jménem**, je v podstatě požadavek jednoznačné identifikace podnikatelů. Ti vystupují a činí právní úkony při podnikání pod svou firmou, názvem, jménem a příjmením, a to v závislosti na tom, zda se jedná o osobu zapsanou či nezapsanou v obchodním či jiném rejstříku.

Provozování činnosti **na vlastní odpovědnost** znamená, že podnikatel odpovídá celou měrou za výsledky své podnikatelské činnosti. Nemůže ji tedy přenést na žádnou jinou osobu.

Provozování živnosti **za účelem dosažení zisku**. Zde je rozhodující vykonávat činnost s úmyslem docílit svým podnikáním peněžního příjmu, tedy zisku. Není ovšem rozhodující, zda zisku bude skutečně dosaženo, ani k jakému účelu bude případný zisk použit.

Definici živnosti dotváří poslední šestý znak, který stanoví, že má být vykonávána **za podmínek stanovených živnostenským zákonem¹⁴**.

Splněním základních znaků, však není zaručeno, že se opravdu o živnost jedná.

4.2. Negativní vymezení živností

Existuje velké množství aktivit, které se na první pohled jeví jako živnosti, avšak jejich provozování nenáleží do režimu živnostenského zákona¹⁵. Jde o činnosti podléhající jiným právním normám, které určují podmínky jejich provozování. Výčet takových konání je obsahem § 3 živnostenského zákona¹⁶. Náleží sem, mimo jiné, činnosti vyhrazené státu nebo tomu určené právnické osobě. Aktivity související s duševní tvůrčí činností, které upravuje autorský zákon¹⁷. Další podléhají zvláštním zákonům, kupříkladu práce lékařů, veterinárních lékařů, advokátů, notářů, tlumočnicků, auditorů a mnoha dalších.

---

¹⁴ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 4

¹⁵ HORÁLEK, Vladimír. *Živnostenský zákon: Úplné znění a komentář k zákonu č. 286/1995 Sb.* 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1996. 18-19 s. 36-38 s. ISBN 80-7175-037-9.

¹⁶ § 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

¹⁷ Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Z režimu živnostenského zákona jsou vyjmuta i konání provozovaná na základě povolení. Do této kategorie spadá, dejme tomu, bankovníctví, směnářská činnost, pojišťovnictví, pořádání loterií, výroba a distribuce elektřiny a plynu, zemědělství, výzkum, výroba a distribuce léčiv, zprostředkování zaměstnání a další¹⁸.

4.3. Subjekty živnostenského oprávnění

Zákon umožňuje volit mezi dvojicí právních forem, tedy fyzickou a právnickou osobou. Zatímco v první je podnikatel zařazen do kategorie živnostníků, v druhé je třeba zvolit si vhodnou formu společnosti. Každý člověk má jiné představy o podnikání, o své budoucnosti a o určení směru a způsobu, kterým povede svou nezávislou činnost¹⁹.

Právo provozovat živnost dle živnostenského zákona mají tedy fyzické a právnické osoby, tuzemské i zahraniční, splňují-li zákonem stanovené podmínky²⁰.

Právnické osoby jsou „uměle vytvořené subjekty“, kterým se k 1. 1. 2014 zásadně změnila jejich právní úprava. Obecně vznikají dnem zápisu do veřejného rejstříku, který je informačním systémem veřejné správy²¹. Úzká vazba mezi konkrétní právnickou osobou a její evidencí v rejstříku se netýká pouze vzniku této právnické osoby, ale i změn v průběhu její existence, včetně případného zániku. Nový občanský zákoník definuje tři základní skupiny právnických osob:

- **Korporace**, které se dělí na obchodní korporace a spolky. Mezi obchodní korporace patří veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost a družstvo²².
- **Fundace** jsou nadace a nadační fondy. Jejich základ tvoří majetek určený k určitému účelu. Nová právní úprava převzala úpravu danou zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, kterou však značně rozšířila.
- **Ústavy** jsou právnické osoby, jejichž účelem je poskytování služeb. Jedná se o obecně prospěšné společnosti, zakládané dle zák. č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných

¹⁸ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 9-13

¹⁹ § 5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

²⁰ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde, 2013, 328 s. ISBN 978-808-6131-979. s. 36

²¹ Zákon č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

²² Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

společnostech.

Právnícké osoby oprávněné živnostensky podnikat vymezuje od 1. 1. 2014 zvláštní zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Pojímá všechny formy obchodních společností – „*veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciovou společnost, evropskou společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení, družstva a evropskou družstevní společnost*“²³. Zahrnuje podmínky fungování obchodních korporací od jejich založení, vnitřního uspořádání, struktury jednajících orgánů až po samotné zrušení těchto subjektů. Zákon dopadá především na české formy korporací. Ty evropské jsou upraveny zvláštními předpisy Evropské unie.

Dalšími subjekty, které mohou na území České republiky podnikat za shodných podmínek a v rozsahu stejném jako české, jsou zahraniční fyzické osoby. Kategorie cizinců je rozdělena do dvou skupin. Prvními jsou občané některého členského státu Evropské unie, jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo občané Švýcarské konfederace. Ostatní lze zařadit do kategorie osob pocházejících z tzv. „třetích zemí“²⁴. Prostřednictvím organizační složky závodu lze umožnit podnikání na území České republiky zahraniční právnické osobě. Tyto subjekty mohou sídlit na území některého státu Evropské unie nebo je jejím sídlem stát tzv. „třetí země“.

4.4. Všeobecné podmínky provozování živnosti

Pro provozování živností je nezbytné vyhovovat všeobecným podmínkám, které stanoví živnostenský zákon. Za určitých podmínek mohou dnes podnikat i nezletilé osoby. Všeobecnými podmínkami uvedenými v § 6 živnostenského zákona jsou:

- a) *“plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti”*, a
- b) *“bezúhonnost”*²⁵

Plná svéprávnost podstatně změnila postavení mladistvých. Nepohlíží se na ně již jako na čekatele zletilosti. Dnes jsou to neustále se vyvíjející osobnosti, které postupně získávají

---

²³ § 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

²⁴ § 70 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

²⁵ § 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

rozumové a rozhodovací schopnosti. S tím souvisí i možnost přiznání svéprávnosti před dovršením osmnácti let věku. A to platí dokonce i v oblasti podnikání.

Dosavadní pojem „způsobilost k právním úkonům“ byl datem 1. 1. 2014 nahrazen pojmem „svéprávnost“. V souladu s ustanoveními nového občanského zákoníku se plně svéprávným stává člověk zletilostí, tj. dovršením osmnácti let věku²⁶. Existují dva způsoby, jak nabýt v plné míře svéprávnosti před dovršením osmnáctých narozenin, a to:

- plná svéprávnost je přiznána uzavřením manželství a neztrácí se ani při případném zániku manželství rozvodem nebo prohlášením manželství za neplatné
- přiznáním svéprávnosti soudem, ta však může být přiznána na návrh nezletilého nebo jeho zákonných zástupců po dovršení 16-ti let, pokud dosvědčí, že je schopen se sám živit a obstarat si své záležitosti. Vyžaduje se souhlas zákonného zástupce, ale i ten může být v určitých případech překonán, pokud je to v zájmu nezletilého. Svěprávnost může být udělena jako plná nebo pouze k určitému právnímu jednání²⁷.

Vzhledem k závažnosti těchto opatření pro nezletilé i pro třetí osoby se vyžaduje, aby záležitost byla objektivně posouzena a rozhodnuta soudem. To znamená, že v určitých případech může nezletilý vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, pouze však za situace, kdy je k tomu udělen souhlas zákonného zástupce a je o tom rozhodnuto soudem. Pokud soud uzná, že samostatná výdělečná činnost odpovídá schopnostem nezletilého, nahradí soudní rozhodnutí podmínku dosažení věku, která je pro samostatné podnikání potřebná. V těchto případech je důležité dbát na další předpisy, které stanoví věk pro výkon práce, který nesmí být nižší než nejnižší věk skončení povinné školní docházky a v žádném případě nižší než 15 let²⁸.

Bezáhonnost se u fyzických osob prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů. Živnostenské úřady si tento dokument vyžadují v elektronické podobě. Z tohoto důvodu se od českých fyzických osob výpis nepožaduje předkládat²⁹. Kriteria pro posuzování bezúhonnosti se průběžně měnila. Aktuálně se za bezúhonnou nepovažuje ta osoba, která byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin, jestliže bylo prokázáno spáchání

---

²⁶ § 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen nový občanský zákoník nebo NOZ)

²⁷ § 30 - 37 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁸ KUČEROVÁ. Nový občanský zákoník umožní podnikání nezletilým. In: *Podnikatel.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-08-11]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/novy-obcansky-zakonik-umozni-podnikani-nezletilym/>

²⁹ Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů

v souvislosti s podnikáním nebo s předmětem podnikání o který žádá, či který ohlašuje. Posuzování je však bezpředmětné, pokud se na osobu hledí, jako by nebyla odsouzena. Například bylo-li odsouzení zahlazeno nebo soud vyslovil, že se pachatel osvědčil. Posuzování bezúhonnosti je odlišné, zkoumá-li se při ohlášení živnosti či žádosti o koncesi nebo již v průběhu podnikání³⁰.

Jinak je tomu u zahraničních fyzických osob. U občanů, kteří nepochází ze zemí Evropské unie, je k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi povinnost doložit obdobný doklad jako u českých osob. Je jím výpis z evidence trestů vydaný státem, jehož je osoba občanem nebo státem posledního pobytu této osoby. V těchto případech je však vyžadován jeho překlad do českého jazyka tlumočnickem a znalcem zapsaným v seznamu tlumočnicků a znalců. Pravost podpisu musí být ověřena³¹. Stáří dokladu nesmí přesahovat dobu tří měsíců. Ověření a překlad dokumentu není vyžadován u občanů Evropské unie. Osobám, které získají na území našeho státu trvalý pobyt, byla povinnost dokládat výpis z Evidence rejstříku trestů zrušena.

4.5. Dělení živností

Živnostenský zákon stanoví rozdělení živností. Jednotlivé druhy jsou členěny tak, aby byly v souladu s principy, na nichž je podnikání postaveno. Jde především o přístupový režim k oprávnění podnikat. Rozmanitost podnikání rozlišuje stanovení odlišných zákonných podmínek provozování živností.

Základní členění:

- **živnosti ohlašovací**
- **živnosti koncesované**

Ohlašovací živnosti se dále člení na:

- **živnost volnou**
- **živnosti řemeslné**
- **živnosti vázané³².**

---

³⁰ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712, s. 37

³¹ § 46 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

³² SALACHOVÁ, Bohumila. *Právo v podnikání: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. 2. aktualiz. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2012, 124 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-148-1. s. 26, 27

Do kategorie ohlašovacích spadají živnosti, které vznikají dnem ohlášení. Pokud jsou ovšem splněny zákonem stanovené podmínky.

Mezi ohlašovací řadíme živnost *“Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona”*. Jde o volnou živnost, pro jejíž získání není třeba dokládat odbornou způsobilost. To znamená, že při splnění všeobecných podmínek, získá tuto živnost každý, kdo o ni požádá. Seznam oborů činností, které náleží do volné živnosti, je uveden v příloze č. 4 živnostenského zákona³³.

Dalšími živnostmi, vznikajícími dnem ohlášení, jsou řemeslné. Tato kategorie již vyžaduje splnění jak všeobecných, tak i zvláštních podmínek provozování živnosti. Okruh činností taxativně vymezuje příloha č. 1 živnostenského zákona. Stejně tak i činnosti spadající do živností vázaných uvedených v příloze č. 2 výše zmiňovaného zákona.

Koncesované živnosti mohou být provozovány až po udělení zvláštního oprávnění k podnikání tzv. koncese. Tyto aktivity bývají vesměs regulovány státem³⁴. K žádosti o koncesovanou živnost zákony vyžadují doložení zvláštních dokladů. Pro vybrané druhy je vyžadováno schválení příslušným úřadem ve formě stanoviska. Je-li stanovisko kladné, živnostenský úřad rozhodne o udělení koncese. Vznik je vázán na den nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese. Výčet vymezuje příloha č. 3 živnostenského zákona³⁵.

4.6. Obsahové náplně

Pro každou z výše uvedených živností a pro každý obor činnosti živnosti volné existuje tzv. obsahová náplň. Nařízení vlády č. 278/2008 Sb. ze dne 23. července 2008 o obsahových náplních jednotlivých živností, stanovuje pro každou činnost její naplnění. Příloha č. 1 k výše zmíněnému nařízení zahrnuje náplně živností řemeslných. Druhá příloha náleží vázaným a třetí koncesovaným. Obsahové náplně jednotlivých oborů živnosti volné vymezuje příloha č. 4 k tomuto nařízení³⁶.

Z jednotlivých příloh nařízení je snadné vyčíst, kam zařadit konání, která podnikatel hodlá provozovat. Obsahové náplně se v praxi neustále využívají. Stává se, že je velmi

---

³³ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde, 2013, 328 s. ISBN 978-808-6131-979. s. 15

³⁴ § 9 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

³⁵ § 50-53 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

³⁶ Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů

obtížné, z popisu potencionálního podnikatele určit, kam bude vhodné jeho činnost zařadit. V těchto případech nařízení usnadní výběr i vymezení činnosti pracovníkům živnostenských úřadů i osobám, které hodlají naplnit svoji představu o podnikání³⁷.

4.7. Zvláštní podmínky

Odbornou a jinou způsobilost, kterou vyžaduje živnostenský zákon k provozování živností, shrnujeme do hesla *“zvláštní podmínky provozování živnosti”*. Jde o způsobilost, která spočívá v odborných dovednostech a znalostech získaných vzděláním, praxí či složením zkoušky. Živnostenský zákon, současně s ohlášením nebo žádostí, uplatňuje nárok na předložení těchto dokumentů podnikatelem, případně odpovědným zástupcem. Laicky se jedná o předložení dokladu o dosaženém vzdělání, prokázání délky praxe v oboru, příbuzném oboru či kombinaci vzdělání a praxe.

Pro řemeslné živnosti jsou zvláštní podmínky definovány v § 21 a 22 živnostenského zákona. Způsobilost je prokazována ukončeným vzděláním v oboru či příbuzném oboru. Předkládá se výuční list, maturitní vysvědčení či doklad o ukončení vysokoškolského vzdělání. Jednorozční praxe je vyžadována u vzdělání v oboru příbuzném a v případě předkládání dokladu o absolvování akreditované rekvalifikace. Výše uvedené dokumenty lze nahradit šestiletou praxí³⁸. Praxí v oboru se v souladu s ustanovením § 7 odst. 4 živnostenského zákona rozumí *„výkon odborných činností náležejících do oboru nebo příbuzného oboru živnosti osobou samostatně výdělečně činnou v oboru nebo v příbuzném oboru na základě příslušného oprávnění k podnikatelské činnosti, osobou pověřenou vedením závodu nebo organizační složky závodu, odpovědným zástupcem, osobou bezprostředně odpovědnou za řízení činnosti, která je předmětem živnosti, nebo osobou vykonávající samostatné odborné práce odpovídající oboru živnosti v pracovněprávním vztahu, služebním, členském nebo obdobném poměru (dále jen pracovněprávní vztah). Za příbuzné obory se považují obory, které užívají stejných nebo podobných pracovních postupů a odborných znalostí“*³⁹. V případě, že odbornou způsobilost pro danou živnost

---

³⁷ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 298

³⁸ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem 13*. aktualizované a doplněné vydání

³⁹ § 7 odst. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

ohlašovatel, respektive podnikatel, nesplňuje, může živnost provozovat prostřednictvím odpovědného zástupce. Není rozhodující, zda byla praxe získána v České republice nebo v jiném členském státě Evropské Unie nebo v tzv. třetí zemi, pokud odpovídá požadavkům stanoveným § 7 odst. 4 živnostenského zákona⁴⁰.

Příloha č. 2 výše zmíněného zákona obsahuje odbornou způsobilost živností vázaných. Způsobilost je v příloze stanovena pro každou živnost zvlášť. Obsahem je výčet požadavků na vzdělání, odbornou praxi, kombinaci obojího nebo na osvědčení o rekvalifikaci. V některých případech příloha odkazuje na způsobilost požadovanou jinými právními předpisy⁴¹.

Požadavky na odbornou způsobilost koncesovaných živností jsou taxativně vymezeny přílohou č. 3 k živnostenskému zákonu. Pro získání některých koncesí je kladen velký nárok týkající se odborné a zvláštní způsobilosti. Příloha zahrnuje v určitých případech povinnost splnit stanovené podmínky. Jinou způsobilostí se rozumí, dejme tomu, dosažení minimálního věku 21 let u vymezených koncesovaných živností či předložení finanční způsobilosti dle zvláštního právního předpisu u dopravy velkými vozidly. Všeobecné i zvláštní podmínky je povinnost splňovat po celou dobu provozování živnosti. K živnosti volné postačí splnění podmínek všeobecných⁴².

4.8. Odpovědný zástupce

Existují případy, kdy fyzická osoba, která ohlašuje živnost nebo žádá o koncesi, nesplňuje odbornou způsobilost. Jedná se především o regulované živnosti, jejichž získání je podmíněno vzděláním, praxí nebo předložením dalších dokladů.

Příkladem je možno uvést řemeslnou živnost. Jde o případy, kdy podnikatel není schopen vzdělání nebo praxi živnostenskému úřadu předložit, přesto hodlá řemeslo vykonávat. Zde mu živnostenský zákon umožňuje ustanovit si odpovědného zástupce, který je schopen způsobilost prokázat. Ten se spolu s podnikatelem dostaví na živnostenský úřad. Prokáže se průkazem totožnosti a předloží vzdělání, praxi či jiný

---

⁴⁰ § 7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁴¹ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 107, 108

⁴² KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 42, 43

doklad prokazující jeho odbornou způsobilost. Pokud je vše v pořádku, podepíše prohlášení a stává se odpovědným zástupcem pro danou živnost.

Odpovědný zástupce je fyzická osoba, která má s podnikatelem smluvní vztah. Odpovídá za řádný provoz živnosti a dodržování příslušných předpisů. Osoba odpovědného zástupce musí splňovat nejen zvláštní podmínky pro provozování živnosti, ale i ty všeobecné. Vykonávat tuto funkci je možné nejvýše čtyřem podnikatelům⁴³.

Pokud je podnikatelem právnická osoba, živnostenský zákon vyžaduje ustanovení odpovědné zástupce u většiny živností, které vyžadují splnění zvláštních podmínek.

4.9. Překážky provozování živnosti

Vznik práva provozovat živnost je vyloučen nejen při nesplnění všeobecných nebo zvláštních podmínek, ale také v případech, kdy nastanou či trvají překážky provozování živnosti vymezené v § 8 živnostenského zákona. Nastanou-li překážky, zákaz se týká fyzických i právnických osob. Konkrétně jsou v právu omezeny fyzické osoby, odpovědní zástupci, členové statutárních orgánů právnických osob a osoby, které pokračují v provozování živnosti po úmrtí podnikatele. Živnostenský úřad hodnotí a posuzuje překážky jak při ohlášení, žádosti, tak i po celou dobu trvání živnostenského oprávnění⁴⁴.

Překážky provozování živnosti zahrnují:

- prohlášení konkursu na majetek fyzické nebo právnické osoby ode dne
„a) prodeje závodu jedinou smlouvou v rámci zpeněžení majetkové podstaty v době běhu lhůty podle zvláštního právního předpisu,“⁴⁵
b) nabytí právní moci rozhodnutí, kterým soud ukončil provozování závodu nebo ode dne určeného v tomto rozhodnutí jako den ukončení provozování závodu.“
- pravomocné zamítnutí insolvenčního návrhu, že majetek dlužníka nepostačuje k uhrazení nákladů insolvenčního řízení
- pravomocné rozhodnutí o zrušení konkursu proto, že majetek dlužníka neuspokojí věřitele⁴⁶

⁴³ § 11 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁴⁴ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 52, 53

⁴⁵ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

- vyslovení správního orgánu nebo soudu o zákazu činnosti. Podnikatel nemůže po určenou dobu provozovat živnost v oboru či příbuzném oboru⁴⁷.

Živnost po jejím zrušení dle § 58 odst. 2 nebo 3 nemohou provozovat:

- a) fyzická nebo právnická osoba
- b) fyzická nebo právnická osoba, byla-li členem statutárního orgánu právnické osoby v době, kdy vznikly nebo trvaly skutečnosti, kterými došlo ke zrušení oprávnění. Toto neplatí, pokud fyzická nebo právnická osoba, která byla statutárním členem, prokáže vynaložení veškerého úsilí, aby porušení povinnosti zabránila
- c) právnická osoba, jejímž statutárním členem je fyzická nebo právnická osoba, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění
- d) právnická osoba, jejímž statutárním členem je fyzická nebo právnická osoba, která byla statutárním členem právnické osoby v období, kdy vznikly či trvaly skutečnosti, které zapříčinily zrušení živnostenského oprávnění. Toto neplatí, pokud právnická osoba prokáže vynaložení veškerého úsilí statutárního člena, aby porušení povinnosti zabránil⁴⁸.

Živnostenský úřad může zrušit či pozastavit živnostenské oprávnění výše uvedeným osobám z důvodů, že:

- podnikatel závažným způsobem porušil či porušuje podmínky stanovené v rozhodnutí o udělení koncese
- zahraniční fyzická osoba nespĺňuje podmínku povolení k pobytu na území ČR
- návrhem příslušné správy sociálního zabezpečení, kdy podnikatel neplní své závazky vůči státu
- podnikatel živnost neprovozuje dobu delší než 4 roky a neoznámil přerušeni provozování živnosti⁴⁹.

Zákon č. 309/2013 Sb., novelizoval ke dni 1. 1. 2014 živnostenský zákon⁵⁰. Změna se dotkla, mimo jiné, překážek provozování živnosti. Právnická osoba nemůže provozovat živnost, má-li za člena statutárního orgánu fyzickou nebo právnickou osobu, jejíž

---

⁴⁶ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde, 2013, 328 s. ISBN 978-808-6131-979. s. 47-50

⁴⁷ § 8 odst. 5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁴⁸ § 8 odst. 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁴⁹ § 58 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁵⁰ Zákon č. 309/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

živnostenské oprávnění bylo zrušeno za porušení povinností stanovených živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy. Účelem tohoto opatření je zamezit možnosti zakládání nových společností osobami, kterým bylo v minulosti zrušeno z „nekalých důvodů“ živnostenské oprávnění. V souvislosti s touto novelou živnostenské úřady prověřují fyzické osoby a statutární členy právnických osob v základních registrech. Při snaze o vyvinění zkoumají, zda vynaložily veškeré úsilí, aby zabránily porušení právní povinnosti.

4.10. Povinnosti podnikatele

Osoby podnikající v režimu živnostenského zákona mají svá práva, ale zákon a zvláštní právní předpisy vymezují výčet mnoha povinností, které jsou vyžadovány splňovat. § 31 pojímá významnou část povinností⁵¹. Další jsou obsahem § 11, § 17, § 49, § 56. Kontrola plnění je dána § 60a. Předmětem práce není uvádět celý výčet povinností, proto jsou níže vyjmenovány pouze některé.

Podnikatel je povinen:

- zajistit přiměřenou účast odpovědného zástupce při provozování živnosti
- liší-li se sídlo od bydliště, je nutné objekt, kde se sídlo nachází, označit
- na žádost živnostenského úřadu je povinnost doložit oprávněnost užívání sídla, je-li odlišné od bydliště (vyjma bydliště na ohlašovně)⁵², oprávněnost k sídlu dokládá též zahraniční osoba, má-li v tuzemsku organizační složku závodu
- podnikatel prodávající zboží a poskytující služby je povinen kdykoliv v průběhu podnikání doložit kontrolnímu orgánu oprávněnost nabytí zboží
- na žádost je podnikatel povinen vydat zákazníkovi doklady o prodeji zboží či o poskytnutí služby, doklad musí obsahovat předepsané náležitosti
- při ukončení provozování živnosti v provozovně musí podnikatel uvést adresu, kde je možné vypořádat závazky⁵³.

---

⁵¹ § 31 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁵² trvalý pobyt fyzické osoby, který je hlášen na obecním úřadě tzv. ohlašovně. Nejčastějšími důvody k přihlášení trvalého pobytu na úřední adrese radnice bývá neschopnost lidí platit nájem, rozvod, ztráta domova nebo neohlášená změna bydliště. Lidí, kterých se to týká, neustále přibývá

⁵³ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde, 2013, 328 s. ISBN 978-808-6131-979. s. 86-89

V případě nesplnění některé povinnosti je živnostenský úřad oprávněn, dle typu porušení, pozastavit nebo úplně zrušit živnostenské oprávnění⁵⁴.

4.11. Živnostenské oprávnění zaniká

Živnostenské oprávnění zaniká z různých důvodů. U fyzické osoby zánik určuje smrt podnikatele, pokud ovšem v provozování nepokračuje oprávněná osoba i po úmrtí podnikatele. Oprávnění k podnikání právnické osoby zanikne, současně se zánikem právnické osoby. Má-li právnická osoba nástupce, může pokračovat po určitý čas v provozování živnosti, nejpozději však do získání vlastního oprávnění⁵⁵. Jiným případem zániku bývá časové omezení. Je-li vymezeno právo provozovat živnost na dobu určitou, zaniká dnem uplynutí této doby. Současná úprava živnostenského práva uděluje oprávnění v zásadě vždy na dobu neurčitou. Vyjma zahraničních fyzických osob, kterým se podnikatelská činnost váže na délku pobytu v ČR⁵⁶. Jestliže nedoloží prodloužení ve stanovené lhůtě, oprávnění zaniká. V tuto chvíli však neexistují žádné překážky, proč by tato osoba, získá-li opětovně pobyt na našem území, nemohla živnost znovu ohlásit.

Zahraněční osobě, zapisující se povinně do obchodního rejstříku, zaniká živnostenské oprávnění výmazem této osoby z rejstříku nebo výmazem jejího předmětu podnikání. Příčinou zániku oprávnění bývá důvod, který stanoví zvláštní právní předpis. Živnostenský úřad ve správním řízení sám rozhoduje o zániku oprávnění⁵⁷. Povinností úřadu je oznámit ukončení podnikání dalším příslušným orgánům dle § 48 živnostenského zákona⁵⁸.

4.12. Pozastavení a zrušení živnostenského oprávnění

Živnostenský úřad pozastaví či zruší podnikateli živnostenské oprávnění ze zákonem stanovených důvodů. Děje se tak ve správním řízení. Příslušný úřad vydá rozhodnutí o tom, že oprávnění zaniká. Pozastavením se provozování živnosti neruší, pouze zabraňuje

---

⁵⁴ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 123, 124, 125

⁵⁵ § 13, § 14 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁵⁶ § 5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁵⁷ § 58 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁵⁸ § 48 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

podnikateli, po určitou dobu, oprávnění provozovat. Oba případy nastávají dnem nabytí právní moci vydaného rozhodnutí⁵⁹.

Živnostenské oprávnění je zrušeno, pokud podnikající osoba nesplňuje všeobecnou podmínku bezúhonnosti nebo plné svéprávnosti. Dalšími důvody pro zrušení je existence překážek dle § 8 živnostenského zákona⁶⁰. Neprokáže-li podnikatel, že je oprávněn užívat prostor, kde má umístěno sídlo nebo zahraniční osoba, organizační složku závodu⁶¹.

Ke zrušení či pozastavení provozování živnosti může dojít na návrh orgánu státní správy vydávající závazné stanovisko k udělení koncese. Obdobně je tomu v případě, že zahraniční fyzická osoba, jejíž živnost je vázána na pobyt v ČR, podmínku nesplňuje⁶².

Oprávněnost, nikoli povinnost živnostenského úřadu oprávnění zrušit či pozastavit, plyne z případů, kdy podnikatel závažně porušuje podmínky uvedené v rozhodnutí o udělení koncese. Neplní-li závazky vůči státu dané správou sociálního zabezpečení a zrušení nebo pozastavení navrhne sama příslušná správa. Živnost není podnikatelem provozována déle než čtyři roky, nejedná se však o případ, kdy je živnost přerušena dle § 31 odst. 11 živnostenského zákona. Doba pozastavení nesmí přesahovat 1 rok⁶³.

Speciální ustanovení, které umožňuje pozastavení provozování živnosti v konkrétní provozovně⁶⁴, bylo do živnostenského zákona včleněno zákonem č. 169/2012 Sb.⁶⁵. Důvodem byl požadavek evropského práva, aby mohla být, při zaměstnávání osob ze třetích zemí „na černo“, použita sankce uzavření provozovny, ve které jsou zaměstnávány osoby neoprávněně pobývající na území ČR.

Operativně lze uzavření provozovny využít při porušení hygienických, stavebních či protipožárních předpisů⁶⁶.

---

⁵⁹ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde, 2013, 328 s. ISBN 978-808-6131-979. s. 123-127

⁶⁰ § 8 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁶¹ § 58 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁶² § 58 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁶³ § 58 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁶⁴ § 58 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁶⁵ Zákon č. 169/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů a další související zákony

⁶⁶ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-4784-712. s. 177-182

5. Vybrané novely živnostenského zákona

Níže zmiňované novely živnostenského zákona míří ke snižování administrativní zátěže podnikajících osob. Některá ustanovení zákonů novelizujících živnostenský zákon umožnila snížit zatížení podnikatelů, třeba jen o malý krůček. Jiná velkou měrou přispěla ke zlepšení komunikace s úřady či zjednodušila proces získávání živnostenských oprávnění. Neustále se měnící povinnosti a požadavky jsou spojeny i s většími nároky na informovanost podnikatelů.

5.1. Živnostenský zákon, první rozsáhlá novela

Velmi zásadní novelu živnostenského zákona uvedl v platnost zákon č. 286/1995 Sb.⁶⁷ Změnil a doplnil zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon ČNR č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Účinnost byla datována k 1. 1. 1996.

Modifikací byly upraveny nerovné podmínky podnikatelů a podnikání zahraničních osob. Upřesnila se pravidla pro provozovny a byla pozměněna problematika a působnost živnostenské kontroly. Stanovily se volnější požadavky pro provozování řemeslných živností. Změny se přenesly i do ustanovení o odpovědném zástupci. Cílem modifikace byla celková liberalizace podmínek podnikání. Bylo dosaženo formálního souladu aktuálního znění zákona s praxí. Uveden je pouze výčet nejvýznamnějších změn vyplývajících z novely.

5.1.1. Zahraniční osoby

Zahraničním fyzickým osobám zákon 286/1995 S., nově stanovil zvláštní způsob dokládání bezúhonnosti. Původně byl vyžadován výpis z rejstříku trestů vydaný v ČR. Živnostenský úřad začal vyžadovat odpovídající doklady vydané státem, ze kterého uvedená osoba pocházela nebo ze státu, kde se tato osoba dlouhodobě nepřetržitě

---

⁶⁷ Zákon č. 286/1995 Sb. 1. vyd. Praha 1996.

zdržovala po dobu delší než 3 měsíce. Tato změna umožnila, při značném pohybu cizinců, důslednější sledování bezúhonnosti⁶⁸.

5.1.2. Odborná způsobilost

U řemeslných živností se modifikace týkala způsobu dokládání odborné způsobilosti. Z § 21 živnostenského zákona byl vypuštěn požadavek na prokázání 3leté praxe v oboru. To znamenalo, že právo provozovat některou z řemeslných živností, získala osoba po úspěšném absolvování středního odborného, středoškolského nebo vysokoškolského vzdělání v oboru⁶⁹.

Tato úprava v každém případě usnadnila vstup do podnikání fyzických i právnických osob. Odstarovala nekonečný, dlouhodobý proces úprav, oprav, změn, modifikací a přizpůsobování zákona praxi. Otázkami typu, jak lze snadněji dokládat potřebné dokumenty, jakým nejjednodušším způsobem získat živnostenské oprávnění, jak upravit nezbytnou kontrolní činnost a souhrnně pak vytvořit vhodnou koncepci? Těmi se zabývají zákonodárci již od samotného počátku podnikání.

5.2. Nejrozsáhlejší novela živnostenského zákona

Přijetím zákona č. 130/2008 Sb., s účinností od 1. 7. 2008 vstoupila v platnost doposud nejrozsáhlejší novela živnostenského zákona. Jejím cílem bylo v mnoha směrech zmírnit zátěž podnikatelů při získávání živnostenských oprávnění. Urychlit a celkově usnadnit proces vstupu do podnikání také mladým podnikatelům. Modifikace se promítly téměř do všech částí živnostenského zákona.

---

⁶⁸ HORÁLEK, Vladimír. *Živnostenský zákon: Úplné znění a komentář k zákonu č. 286/1995 Sb. Rejstřík*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1996, 124 s. ISBN 80-717-5037-9. s. 17

⁶⁹ HORÁLEK, Vladimír. *Živnostenský zákon: Úplné znění a komentář k zákonu č. 286/1995 Sb. Rejstřík*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1996, 124 s. ISBN 80-717-5037-9. s. 36-38

5.2.1. Výpis z živnostenského rejstříku

Živnostenské listy a koncesní listiny nahradil jediný dokument „Výpis z živnostenského rejstříku“. Je pokládán za veřejnou listinu. Na požádání ho živnostenský úřad vydává v listinné či elektronické podobě. Dosavadní živnostenské listy a koncesní listiny zůstávají jako průkazy živnostenského oprávnění v platnosti až do vydání prvního výpisu. Ten se stává jediným dokumentem, který nahrazuje listiny původní. Je vydáván na žádost nebo po oznámení první změny v údajích podnikatele. Jakákoli osoba může požádat živnostenský úřad o úplný výpis, který obsahuje všechny údaje zapsané do živnostenského rejstříku nebo o výpis částečný⁷⁰.

5.2.2. Prokazování bezúhonnosti

Posuzování a prokazování bezúhonnosti fyzických osob doznalo značných změn ve prospěch podnikatelů. Živnostenským úřadům se dostalo možnosti vyžadovat výpisy z evidence Rejstříku trestů elektronickou cestou. Tímto byla povinnost, výpis zajistit fyzickou osobou ohlašující živnost nebo žádající o koncesi, zrušena. Nutnost předkládat doklady o bezdlužnosti v daňové, sociální a zdravotní oblasti živnostenskému úřadu byla taktéž vypuštěna.

5.2.3. Místní příslušnost

Významným zjednodušením komunikace osob s živnostenskými úřady doznala modifikace v místní příslušnosti⁷¹. Jakékoliv podání dle živnostenského zákona (ohlášení živnosti, žádost o koncesi, oznámení změny, zahájení či ukončení provozování živnosti v provozovně, žádost o zrušení živnostenského oprávnění atp.), lze učinit u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu v ČR. Místní příslušnost zůstává zachována v řízeních o správních deliktech dle živnostenského zákona. Taktéž při provádění živnostenské

---

⁷⁰ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související: s komentářem a příklady*. 12. aktual. a dopl. vyd. podle stavu k 1.7.2008. Praha: Linde, 2008, 319 s. ISBN 978-807-2017-201. s. 9

⁷¹ § 71 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

kontroly a rušení živnostenského oprávnění nebo pozastavování provozování živnosti. Stejně tak i v případech, kdy se s podnikatelem zahajuje správní řízení z moci úřední. V těchto případech je příslušnost dána místem podnikání nebo sídlem⁷².

5.2.4. Centrální registrační místo

Počínaje dnem 01. 08. 2006 se každý obecní živnostenský úřad stal "Centrálním registračním místem" tzv. CRM. To znamená, že je centrálním úřadem pro příslušnou registraci, přihlášku či oznámení, které má podnikatel povinnost podávat u finančního úřadu, u příslušné správy sociálního zabezpečení, u zdravotní pojišťovny⁷³. Ve spojitosti s celkovou elektronizací systému veřejné správy slouží podnikatelům při komunikaci s úřady standardizované formuláře JRF. Ty jsou k dispozici na internetových stránkách městských úřadů, úřadů městských částí nebo v tištěné formě na kterémkoli živnostenském úřadu. Existují formuláře pro registraci fyzických osob, registraci právnických osob, změnové listy pro ohlášení změn týkajících se podnikatele či živnosti, ohlášení organizační složky a prohlášení odpovědného zástupce.

5.2.5. Czech POINT

Od července 2008 mohou podnikatelé činit podání vůči živnostenskému úřadu prostřednictvím "kontaktního místa veřejné správy" (tzv. Czech POINT). Tato místa tvoří instituce, které jsou vymezeny zákonem⁷⁴. Náleží sem „*notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst, úřady městských částí hlavního města Prahy, zastupitelské úřady, držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky*“. Kontaktní místo přijaté oznámení, ohlášení či žádost, bez prodlení doručí živnostenskému úřadu, který si zvolí sám podatel. Lhůta pro vyřízení podání začíná běžet až okamžikem doručení živnostenskému

---

⁷² HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související: s komentářem a příklady*. 12. aktual. a dopl. vyd. podle stavu k 1.7.2008. Praha: Linde, 2008, 319 s. ISBN 978-807-2017-201, s. 10

⁷³ Zákon č. 214/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁷⁴ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

úřadu, nikoli kontaktnímu místu. Za přijetí podání je účtován správní poplatek ve výši 50 Kč, který vybírá kontaktní místo⁷⁵.

5.2.6. Volná živnost

Velice přínosnou a významnou modifikaci přineslo nahrazení 125 volných živností jednou jedinou. Dostala název “Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona” a jejím obsahem se stalo 80 oborů činnosti. Nařízení vlády 140/2000 Sb.,⁷⁶ které doposud stanovovalo seznam oborů živností volných, bylo zrušeno a všech 80 oborů náležejících do nové živnosti se včlenilo do přílohy č. 4. živnostenského zákona⁷⁷. Podnikatelům, kteří vlastnili oprávnění k podnikání pro jednu volnou živnost, se naskytla eventualita vykonávat všechny obory živnosti volné.

5.2.7. Změna poplatkové povinnosti

Správní poplatky vybírané při výkonu státní správy v oblasti živnostenského podnikání upravuje zákon č. 634/2004., o správních poplatcích⁷⁸. Po 1. 7. 2008 se změna výše uvedeného zákona promítla do zákona živnostenského. Poplatky byly ve většině případů sníženy.

Výše správních poplatků po 1. 7. 2008

- ohlášení živnosti při vstupu do podnikání - 1 000 Kč (dříve 1 000 Kč za 1 živnost)
- ohlášení další živnosti - 500 Kč (dříve 1 000 Kč)
- přijetí žádosti o koncesi - 1 000 Kč (dříve 2 000 Kč za 1 rozhodnutí včetně koncesní listiny)
- změna rozhodnutí o udělení koncese - 500 Kč (dříve 1 000 Kč)
- rozhodnutí o schválení odpovědného zástupce u koncese - 500 Kč (dříve 500 Kč)

---

⁷⁵ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související: s komentářem a příklady*. 12. aktual. a dopl. vyd. podle stavu k 1.7.2008. Praha: Linde, 2008, 319 s. ISBN 978-807-2017-201 s. 225 - 226

⁷⁶ 140/2000 Sb., NAŘÍZENÍ VLÁDY, kterým se stanoví seznam oborů živností volných.

⁷⁷ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde, 2013, 328 s. ISBN 978-80-7201-720-1. s. 77

⁷⁸ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

- vydání výpisu z živnostenského výpisu po oznámené změně - 100 Kč (změna na jednom živnostenském listě nebo koncesní listině 100 Kč nebo 500 Kč dle druhu změny)
- vydání úplného nebo částečného výpisu z živnostenského rejstříku na žádost za každou i započatou stránku - 20 Kč (dříve 15 Kč)
- přijetí podání kontaktním místem veřejné správy podle § 72 ŽZ - 50 Kč.

Pokud je ohlášeno více živností, více žádostí o koncesi současně nebo je ohlášena živnost a podána žádost o koncesi současně, poplatek je vybírán pouze jeden. Jestliže je najednou učiněno více úkonů podléhajících poplatku, vybere se poplatek jeden ve výši nejvyšší sazby.

5.2.8. Další změny způsobené novelou

Byly vypuštěny nedbalostní trestné činy při posuzování bezúhonnosti. Zrušilo se provozování živnosti průmyslovým způsobem. Odpovědnému zástupci se umožnilo vykonávat funkci až pro čtyři podnikatele. Zákon také zavedl novinky týkající se přerušení provozování živnosti, které bylo dříve vázáno lhůtou dva roky. Od této chvíle si podnikatel sám stanovuje délku přerušení živnosti. Prostřednictvím transformace se automaty a stánky sloučily pod tzv. mobilní provozovny. Ty podléhají oznamovací povinnosti jen v případě, že jsou umístěny na jednom místě dobu delší než tři měsíce.

Novela velmi zásadně ovlivnila nejen osoby podnikající, ale i činnost živnostenských úřadů. Změny usnadnily potencionálním podnikatelům vstup do podnikání a s úspěchem lze tvrdit, že byly jednoznačným pokrokem ve vývoji podnikání v ČR⁷⁹.

5.3. Novela živnostenského zákona 2010

Dne 1. 8. 2010 nabyl účinnosti zákon č. 155/2010 Sb.,⁸⁰ který změnil, mimo jiných, zákon živnostenský. Účelem transformace bylo o další krůček přispět ke snížení administrativní zátěže podnikatelů.

⁷⁹ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související: s komentářem a příklady*. 12. aktual. a dopl. vyd. podle stavu k 1.7.2008. Praha: Linde, 2008, 319 s. ISBN 978-807-2017-201. s. 9-11

⁸⁰ Zákon č. 155/2010 Sb. ze dne 21. dubna 2010, kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů

Z živnostenského zákona byla vyňata povinnost oznamovat přerušení provozování živnosti. Zůstává na zvážení podnikatele, zda tuto skutečnost úřadu oznámí.

Živnost je přerušena dnem doručení oznámení o přerušení živnosti živnostenskému úřadu nebo dnem pozdějším uvedeným v oznámení. Údaje o přerušení provozování živnosti nelze do živnostenského rejstříku zapsat zpětně. Přerušit lze na jakoukoliv dobu, musí se však jednat o dobu určitou. Po dobu přerušení provozování živnosti není povinnost splňovat případnou podmínku odborné způsobilosti a nevztahují se na podnikatele příslušná ustanovení § 31 živnostenského zákona⁸¹.

Právní úprava zrušila povinnost podnikatelů oznamovat živnostenskému úřadu změny údajů, pokud již byly zapsány v základních registrech, obchodním rejstříku, informačním systému evidence obyvatel nebo informačním systému cizinců. Úlevu pocítili hlavně podnikatelé, kteří změnili bydliště, příjmení nebo pobyt.

Nově dochází ke ztrátě bezúhonnosti osoby, jestliže byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin v souvislosti s podnikáním nebo předmětem podnikání, který ohlašuje nebo o něho žádá⁸².

Úpravou zákona o pobytu cizinců na území ČR, zákonem 427/2010 Sb., byla zrušena povinnost podnikajících zahraničních osob, zapisovat se do obchodního rejstříku. Podnikatelům z tzv. „třetích zemí“ se tímto ustanovením značně usnadnil vstup do živnostenského podnikání na území našeho státu⁸³.

Zákon stanovil povinnost pro podnikatele, kteří si zřizují provozovnu, aby užívali identifikační číslo provozovny IČP a měli tímto číslem provozovnu označenu. Vznikla povinnost oznamovat adresu pro vypořádání závazků při ukončení činnosti v provozovně. Důvodem zapisování adresy pro vypořádání závazků do živnostenského rejstříku je umožnit zákazníkům řešit reklamace zboží nebo služeb i po ukončení činnosti v provozovně, kde toto zboží či službu obdrželi.

I přes některé nesmyslné povinnosti, jako bylo zavedení identifikačního čísla provozovny, přece jen tato novela snížila zátěž kladenou na podnikatele.

---

⁸¹ § 31 odst. 11 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁸² § 6 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁸³ KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-471-2. s. 26

5.4. Novela živnostenského zákona 2012

V roce 2012 ovlivnila živnostenský zákon přímá novela č. 169/2012 Sb., jejíž účinnost nastala 30. června 2012. Jednoznačným cílem bylo zjednodušení postupů při zahájení a průběhu podnikání. Poznatky z praxe přispěly ke zvýšení srozumitelnosti a kvality nové právní úpravy.

Novela zrušila povinnost podnikatelů označovat provozovnu identifikačním číslem. IČP zůstává nadále vedeno v živnostenském rejstříku, čímž je zajištěna statistická evidence provozoven.

Velice přínosnou novinkou bylo zavedení místa podnikání trvale shodného s bydlištěm. Má-li podnikatel adresu bydliště shodnou s místem podnikání, může požádat živnostenský úřad, aby mu současně se změnou bydliště proběhla i změna místa podnikání. Přestěhuje-li se, živnostenský úřad získá nový údaj o bydlišti ze základních registrů. Automaticky pak promítne nové bydliště do místa podnikání. Podnikatel tímto ztrácí povinnost oznamovat změnu adresy místa podnikání a platit s tím spojený správní poplatek⁸⁴.

Upravila se pravomoc Centrálních registračních míst. Před změnou zákona bylo možné podnikatelům, současně s živnostenským oprávněním, učinit podání rovněž vůči dalším institucím (finanční úřad, správa sociálního zabezpečení, úřad práce, zdravotní pojišťovna). Novelou bylo zrušeno omezení, dle kterého bylo možné oznamovat změny ostatním orgánům prostřednictvím živnostenského úřadu jen tehdy, oznamovala-li se změna zároveň i živnostenskému úřadu⁸⁵.

Výše uvedená transformace živnostenského zákona opět o trochu přispěla a ulehčila podnikajícím osobám.

5.5. Živnostenský zákon po 1. 1. 2014

Živnostenský zákon dostal dalších změn v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku. Transformace je obsahem zákona č. 303/2013 Sb., který nabyl účinnosti

---

⁸⁴ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde, 2013, 328 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-808-6131-979. s. 12

⁸⁵ Zákon 169/2012 Sb. kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

dne 1. 1. 2014. Cílem bylo odstranění nedostatků provázanosti živnostenského zákona s výše zmíněným novým občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb.,⁸⁶.

Dosud užívaný pojem „podnik“ byl nahrazen pojmem „závod“. Význam nového pojmu je, že závod představuje „*organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu*“⁸⁷.

Zákon č. 303/2013 Sb.,⁸⁸ včlenil nové všeobecné podmínky provozování živnosti. Navrací zpět původní termín „svéprávnost“ a opouští „způsobilost k právním úkonům“. Svéprávnost je definována v § 15 odst. 2 nového občanského zákoníku jako „*způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat)*“.

Živnostenský zákon byl sladěn s NOZ a nahradil „místo podnikání“ jednotným pojmem „sídlo“⁸⁹.

Úprava živnostenského zákona spočívá také v rozšíření okruhu osob oprávněných pokračovat v provozování živnosti po úmrtí podnikatele. Pojem „řízení o dědictví“ byl nahrazen pojmem „řízení o pozůstalosti“⁹⁰.

Zákon č. 385/2013 Sb., upravil nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností doplněním obsahu u živností „Oční optika“, „Provádění dobrovolných dražeb movitých věcí“ a „Vedení spisovny“.

5.6. Novela živnostenského zákona 2015

Živnostenský zákon byl naposledy upraven zákonem č. 140/2014 Sb. Hlavním cílem novely je jednoznačně snížení administrativní zátěže podnikatelů a nově také ochrana osobních údajů.

Ode dne 1. 1. 2015 je živnostenský rejstřík technicky vybaven a upraven tak, aby umožnil vkládat a trvale uchovávat ve svém datovém úložišti dokumenty předkládané podnikateli. Jsou jimi doklady odborné způsobilosti (výuční listy, vysvědčení, diplomy, osvědčení o rekvalifikaci, předložení praxe), výpisy z evidence trestů zahraničních osob

---

⁸⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁸⁷ § 502 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁸⁸ Zákon 303/2013, kterým se mění zákony v souvislosti s přijetím rektifikace soukromého práva

⁸⁹ § 429 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁹⁰ § 13 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

či rovnocenné doklady nahrazující výpis, doklady osvědčující oprávnění užívat sídlo. Z originálů listinných dokladů, které podnikatelé předkládají při ohlášení živnosti, žádosti o koncesi či při oznámení změn, vytvoří živnostenský úřad elektronické kopie. Podnikatelé či odpovědní zástupci nejsou povinni, při opakovaných jednáních, výše uvedené dokumenty opětovně předkládat. Podmínkou je, že skutečnosti, které tyto doklady osvědčují, zůstávají beze změny. Úložiště v Registru živnostenského podnikání je přístupné všem živnostenským úřadům v ČR⁹¹.

Výše uvedené ustanovení se dotklo i ochrany osobních údajů osob zapisovaných do živnostenského rejstříku. Adresa bydliště a místa pobytu podnikatele přestaly být rejstříkem zveřejňovány. Do neveřejné části živnostenského rejstříku se, po uplynutí čtyř let od zrušení posledního živnostenského oprávnění podnikatele, převedou údaje doposud zveřejňované. Přístupné budou pouze na vyžádání oprávněných osob. Změnu vyvolala kritika bývalých podnikatelů, kteří již dávno ukončili živnostenské podnikání, ale údaje o nich byly stále veřejnosti přístupné. Apelem na zákonodárce přispěl i Úřad na ochranu osobních údajů. Staré údaje v živnostenském rejstříku se staly neveřejnými⁹².

Další přeměnu živnostenského zákona způsobil zákon č. 267/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a další související zákony. Podat přihlášku k registraci nebo oznámení adresované správci daně může fyzická nebo právnická osoba učinit prostřednictvím Centrálního registračního místa živnostenského úřadu, pouze ve chvíli, pokud nemá tento subjekt povinnost podání zasílat správci daně elektronicky. Podání podle § 101a zákona č. 235/20014 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, je povinen učinit elektronicky plátce, tedy právnická či fyzická osoba, která přesáhne stanovený obrat 6 000 000 Kč za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Stejně tak i fyzická osoba, která má stanovenou povinnost činit podání elektronicky⁹³.

Poslední výše uvedené úpravy živnostenského zákona, především ukládání elektronických verzí dokladů do živnostenského rejstříku, pozitivně ovlivní podnikatelské prostředí a zaslouží se podstatnou měrou o snížení administrativní zátěže podnikatelů.

---

⁹¹ § 46 odst. 6, 7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

⁹² Novela živnostenského zákona snižující administrativní zátěž podnikatelů: Snížení administrativní zátěže podnikatelů i zvýšení ochrany osobních údajů osob vedených v živnostenském rejstříku. [online]. 2015. vyd. Praha, 2015 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument151169.html>

⁹³ § 45a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zásadním nedostatkem, v souvislosti s ukládáním elektronických verzí dokumentů, se jeví skutečnost, že doklady, které byly podnikateli a odpovědnými zástupci doloženy na živnostenské úřady před 1. 1. 2015, nelze zavést jako trvale platné do programu RŽP. Elektronické verze lze pořídit pouze z originálů dokladů nebo z jejich ověřených kopií doložených po účinnosti výše zmiňované novely. Podnikatelé a odpovědní zástupci budou nuceni, i když jsou písemnosti uloženy v archivu živnostenských úřadů, znovu skutečnosti dokládat, aby jimi bylo možné naplnit datové úložiště programu RŽP.

Řešení, kterým by byla data možno využít, měla být zahrnuta v zákoně č.140/2014 Sb. Živnostenské úřady archivují písemné kopie dokumentů ve složkách podnikatelů. Pracovnice registrací by pak mohly archivované písemnosti naskenovat a zavést jako trvale platné do RŽP. Stávajícím podnikatelům a odpovědným zástupcům by tak odpadla povinnost doklady, v minulosti předložené jakémukoliv živnostenskému úřadu v ČR, opětovně dokládat.

6. Obecní živnostenský úřad Magistrátu města Pardubic

Dle znění zákona č. 570/1991 Sb., jsou živnostenské úřady v České republice členěny na:

- **obecní živnostenské úřady**
- **krajské živnostenské úřady**
- **Živnostenský úřad České republiky⁹⁴.**

6.1. Obecní Živnostenský úřad Pardubice

Obecní živnostenský úřad v Pardubicích vykonává činnosti, které jsou stanoveny živnostenským zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Plní funkci centrálního registračního místa a působí jako jednotné kontaktní místo.

V jeho pravomoci jsou níže uvedená konání:

- *„přijímá přihlášky k registraci nebo oznámení určené správci daně od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění,*

---

⁹⁴ Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

- přijímá oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení od fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění, a to v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy,
- přijímá oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení,
- přijímá oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem,
- Obecní živnostenský úřad předává ve lhůtě stanovené zvláštním právním předpisem podání, která obdrží podle odstavce 1, příslušným správním úřadům, které dále postupují podle příslušných zvláštních právních předpisů. Přitom obecní živnostenský úřad neposuzuje úplnost nebo věcnou správnost těchto podání,
- Obecní živnostenský úřad je provozovatelem živnostenského rejstříku,
- Obecní živnostenský úřad plní funkci jednotného kontaktního místa podle zvláštního právního předpisu⁹⁵.

6.2. Struktura úřadu

Na Obecním živnostenském úřadu Magistrátu města Pardubic pracuje dvacet zaměstnanců. V čele stojí vedoucí úřadu, kterému vypomáhá jeho asistentka. Jsou zde dvě oddělení, registrační a kontrolní a správní. Každé z nich má svoji vedoucí. Kontrolní činnost provádí šest referentek a registraci má v kompetenci sedm úřednic. Na půdě úřadu je zřízena pokladna, kterou obsluhují dvě pracovnice. Poslední zaměstnankyně se mimo jiné zabývá tím, aby programové vybavení a jeho neustálé aktualizace měly hladký průběh⁹⁶.

Oddělení registrace vykonává veškerá řízení obecního živnostenského úřadu. Vydává či mění živnostenská oprávnění. Vede živnostenský rejstřík a evidenci zemědělských podnikatelů. Zajišťuje funkci centrálního registračního místa, přijímá a vyřizuje podání v souvislosti s vydáním živnostenských oprávnění. Mění údaje vedené v registru

⁹⁵ Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁹⁶ Živnostenský úřad Pardubice. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/urad/konik/zivnostensky-urad/>

živnostenského podnikání. Provádí správní řízení o zrušení živnostenských oprávnění na žádost podnikatelů. Vybírá správní poplatky. Zajišťuje aktualizaci a správu živnostenského rejstříku a rejstříku zemědělských podnikatelů. Vyřizuje žádosti o výpisy z těchto rejstříků. Dle potřeby plní další úkoly svěřené odboru. Naplňuje významnou funkci jednotného kontaktního místa.

Oddělení kontrolní a správní zajišťuje kontrolní činnost v rozsahu stanoveném zákonem o živnostenském podnikání a souvisejících předpisů. Kontroluje dodržování živnostenského zákona a souvisejících ustanovení. Kooperuje s orgány státní správy, státním odborným dozorem a orgány činnými v trestním řízení. Dozoruje nad dodržováním zákona o ochraně spotřebitele a provádí kontrolu dle zákona o spotřebních daních. Ukládá pokuty za porušení příslušných předpisů, ruší či pozastavuje živnostenská oprávnění. Přijímá podněty občanů a institucí ke kontrole podnikatelských subjektů. Objeví-li se existence překážek provozování živnosti, rozhoduje o zrušení živnostenských oprávnění. Kontroluje činnost zemědělských podnikatelů, řeší přestupky a správní delikty v případech, kdy je porušen zákon. V rámci odboru vykonává i další úkoly⁹⁷.

7. Administrativní zátěž podnikatelů

Administrativní zátěží se rozumí náklady, které podnikatelé musí vynaložit, aby splnili povinnosti, které na ně stát, prostřednictvím právních předpisů, nakládá. Na základě těchto předpisů, jimiž jsou zákony, nařízení vlády, vyhlášky, nutí stát podnikající osoby plnit určité informační povinnosti a způsobuje tím jejich **administrativní zátěž**. Může se jednat o sdělení informací ze strany podnikatele jiným subjektům (např. žádost o povolení, podání formuláře s požadovanými doklady odpovědnému orgánu, povinné vedení evidence atp.).

Za účelem snižování administrativní zátěže podnikatelů schválila vláda usnesením č. 595 ze dne 9. 8. 2013 materiál, který obsahuje plán snižování administrativní zátěže podnikatelů a správu o měření této zátěže. Usnesením, mimo jiné, vláda uložila resortům, aby přijímaly opatření, která povedou ke snižování zátěže podnikatelů⁹⁸.

---

⁹⁷ www.pardubice.com. www.pardubice.com [online]. [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/urad/radnice/odbor-y-magistratu/obecni-zivnostensky-urad/detailni-pusobnost-odboru/>

⁹⁸ *Snižování administrativní zátěže*. [online]. 4.9.2014 [cit. 2014-09-16]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/zap/>

V roce 2014 se uskutečnilo jednání Expertní skupiny pro snižování administrativní zátěže podnikatelů. Účastnili se ho zástupci podnikatelů, podnikatelských svazů a sdružení. Expertní skupina byla ustavena v dubnu 2014. Jejími členy se staly zástupci „*Svazu průmyslu a dopravy ČR, Svazu obchodu a cestovního ruchu, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Vysoké školy ekonomické v Praze, Hospodářské komory ČR, Asociace soukromého zemědělství ČR, Svazu podnikatelů a živnostníků ČR, Strany soukromníků ČR, Unie středního stavu ČR a Konfederace zaměstnavatelských svazů ČR*“. Cílem skupiny je zjednodušit podnikání z hlediska administrativních povinností ke státní správě a dalším subjektům⁹⁹.

---

⁹⁹ *Expertní skupina pro snižování administrativní zátěže podnikatelů* [online]. 4.9.2014 [cit. 16.9.2014]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument153016.html>

8. PRAKTICKÁ ČÁST

Tento úsek práce je zaměřen na jednotlivé činnosti živnostenského úřadu, které směřují ke snižování administrativní zátěže podnikatelů. Jsou zde uvedeny výsledky výzkumu pomocí dotazníkového šetření podnikajících osob, který byl proveden na Živnostenském úřadu v Pardubicích. Metoda dotazování je zaměřena na otázky týkající se komunikace a zpracování podání výše zmíněného úřadu. Další rozbor se věnuje využívání služeb CRM a zpracování podání „na počkání“. Slouží k ulehčení a zrychlení vstupu do podnikání začínajících a stávajících podnikatelů. Zjištěné údaje a jejich vyhodnocení jsou doplněny tabulkami včetně grafického zpracování.

Úvodem je třeba uvést údaje o počtu podnikajících osob na území ČR. Statistická data byla získána z Registru živnostenského podnikání, který spravuje Ministerstvo průmyslu a obchodu. Rejstřík je aktualizován v návaznosti na základní registry veřejné správy. Dle statistik je zřejmé, že počet živnostenských oprávnění, respektive podnikajících osob v režimu živnostenského zákona, se v České republice neustále zvyšuje.

Tabulka č. 1 - Statistika živnostenských oprávnění dle subjektu a druhu živnosti

Údaje ke dni	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Celkem platných ŽO**	3 146 013	3 225 372	3 321 289	3 475 812
Živnosti koncesované	119 234	119 989	143 084	217 926
Živnosti vázané	274 584	296 256	314 764	331 165
Živnosti řemeslné	885 019	900 714	915 777	935 552
Živnost volná	1 867 176	1 908 413	1 947 664	1 991 169
Živnostenská oprávnění fyzických osob	2 565 890	2 615 915	2 677 887	2 773 866
Živnostenská oprávnění právnických osob	580 123	609 457	643 402	701 946
ŽO pro cizince	105 119	104 377	101 534	105 245
Počet podnikatelů celkem	2 293 241	2 318 690	2 344 841	2 375 752
- fyzické osoby	1 950 323	1 957 218	1 965 757	1 974 925
- právnické osoby	342 918	361 472	379 084	400 827
Podnikatelé - cizinci celkem	93 059	91 040	85 887	83 569
Počet obyvatel	10 548 527	10 513 209	10 513 834	10 528 477
Počet živnostenských na 1000 obyvatel	298,24	306,792	315,9	330,13
Počet podnikatelů na 1000 obyvatel	217,4	220,55	223,02	225,65
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,37	1,391	1,42	1,46

Zdroj: statistická data MPO, převzato

**ŽO - živnostenské oprávnění

8.1. Statistické údaje Živnostenského úřadu v Pardubicích

Údaje získané z interních zdrojů Obecního živnostenského úřadu v Pardubicích se týkají podnikatelů, kteří jsou zavedeni v Registru živnostenského podnikání. Tabulka obsahuje rozdělení a počet živnostenských oprávnění, včetně vyjádření v procentech. Data byla zpracována za rok 2013 a 2014. V roce 2013 se počet oprávnění vyhoupl na **41 575**, následující rok vykazuje **43 014** živnostenských oprávnění. Je patrné, že se počet živností i přes krizové období neustále mírně zvyšuje.

Tabulka č. 2 - Živnostenská oprávnění dle typu a druhu subjektu OŽÚ Pardubice

Údaje za rok 2013			Údaje za rok 2014		
	počet	v %		počet	v %
Fyzické osoby ČR			Fyzické osoba ČR		
Živnost koncesovaná	1 158	3,5	Živnost koncesovaná	1 685	5,0
Živnost vázaná	3 160	9,8	Živnost vázaná	3 325	10,0
Živnost řemeslná	9 255	28,6	Živnost řemeslná	9 322	27,9
Živnost volná	18 842	58,1	Živnost volná	19 082	57,1
Celkem	32 415	78,0	Celkem	33 414	77,7
Právnícké osoby ČR			Právnícké osoby ČR		
Živnost koncesovaná	613	7,6	Živnost koncesovaná	838	9,8
Živnost vázaná	1 226	15,2	Živnost vázaná	1 299	15,2
Živnost řemeslná	2 197	27,2	Živnost řemeslná	2 262	26,3
Živnost volná	4 044	50,0	Živnost volná	4 190	48,7
Celkem	8 080	19,4	Celkem	8 589	20,0
Fyzická osoba zahraniční			Fyzická osoba zahraniční		
Živnost koncesovaná	9	0,8	Živnost koncesovaná	32	3,3
Živnost vázaná	11	1,1	Živnost vázaná	12	1,2
Živnost řemeslná	159	15,1	Živnost řemeslná	149	15,1
Živnost volná	874	83,0	Živnost volná	793	80,4
Celkem	1 053	2,5	Celkem	986	2,2
ZFO s organizační složkou			Právnícká osoba zahraniční		
živnost volná	1		Živnost koncesovaná	0	0
			Živnost vázaná	3	12
ZPO**			Živnost řemeslná	6	24
Živnost koncesovaná	0	0	Živnost volná	16	64
Živnost vázaná	3	11,5	Celkem	25	0,1
Živnost řemeslná	6	23,1			
Živnost volná	17	65,4			
Celkem	26	0,1			
Celkem ŽO 2013	41 575		Celkem ŽO 2014	43 014	

**ZFO zahraniční fyzická osoba **ZPO zahraniční právnická osoba

Zdroj: Data Obecního živnostenského úřadu Pardubice, vlastní zpracování

8.2. Centrální registrační místo CRM

V rámci projektu na zjednodušení administrativních postupů byla zřízena Centrální registrační místa CRM. Novelou živnostenského zákona došlo k rozšíření pravomocí živnostenských úřadů jako centrálních registračních míst zákonem č. 214/2006 Sb.,¹⁰⁰. Působí při obecních živnostenských úřadech v 227 obcích v celé ČR. Funkčnost Centrálních registračních míst se datuje od 1. 8. 2006.

Hlavním principem CRM je širší efektivita při přijímání jednotlivých oznámení od podnikatelů v procesu jejich registrace a změn údajů. Smyslem těchto míst je přenesení některých povinností z podnikatele na úřad. Ulehčení spočívá v tom, že lze učinit více kroků spojených se vstupem do podnikání na jednom jediném místě¹⁰¹. Podnikatelé se mohou registrovat k podnikání nebo provádět změny prostřednictvím jediného formuláře, kterým je Jednotný registrační formulář a jeho přílohy.

8.3. Jednotný registrační formulář JRF

Jednotný registrační formulář nahrazuje různé druhy formulářů, které jsou určeny pro podání a podnikatel, by měl povinnost doložit je na živnostenském úřadu. Podání se týká nejen vstupu do podnikání, ale i změn, které je nutné nahlašovat. Prostřednictvím Jednotného registračního formuláře je možné podat přihlášky do níže uvedených evidencí.

„Živnostenskému úřadu:

- *Ohlášení živnosti*
- *Žádost o koncesi*

Oznámení změny dle § 49, resp. § 56 živnostenského zákona:

- *Žádost o zrušení živnostenského oprávnění*
- *Oznámení o zahájení nebo ukončení provozování živnosti v provozovně*
- *Oznámení o přerušování provozování živnosti*
- *Oznámení o pokračování v provozování živnosti před uplynutím doby, na kterou bylo provozování živnosti přerušeno.*

---

¹⁰⁰ Zákon č. 214/2006 Sb.

¹⁰¹ *Centrální registrační místo: Rádce pro podnikatele*. 2006. vyd. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Finančnímu úřadu:

- *Příhláška k registraci pro fyzické osoby*
- *Příhláška k registraci pro právnické osoby*
- *Příhláška k registraci k dani z přidané hodnoty*
- *Příhláška k registraci pro plátcovy pokladny*
- *Příloha k přihlášce k registraci - Odštěpné závody a provozovny*
- *Oznámení o změně registračních údajů. Žádost o zrušení registrace.*

České správě sociálního zabezpečení:

- *Oznámení o zahájení (ukončení) samostatné výdělečné činnosti OSVČ*
- *Příhláška k důchodovému a nemocenskému pojištění OSVČ.*

Úřadu práce:

- *Hlášení volného pracovního místa, respektive jeho obsazení (týká se FO, PO).*

Zdravotní pojišťovně:

- *Oznámení pojištěnce (FO) o zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti¹⁰².*

Existují však nedokonalosti, které zbytečně zatěžují podnikající osoby. Takovým případem bývá moment, kdy podnikatel přerušuje živnost a hodlá se zapsat do evidence úřadu práce. Prostřednictvím živnostenského úřadu učiní oznámení o přerušení živnosti na ostatní úřady v rámci CRM. Bohužel musí poté navštívit příslušnou správu sociálního zabezpečení, aby mu vydala dokument potřebný pro registraci na úřadu práce. Je jím „potvrzení s uvedením údajů o době evidence OSVČ, výši a době důchodového pojištění“. Tato povinnost není jednoznačně sladěna se službou CRM. Podnikatel, i když oznámení učiní, musí tzv. „oběhat“ správu sociálního zabezpečení a úřad práce. Tento nedostatek by se dal vhodnou změnou legislativy upravit. Pokud by došlo k úpravě zákona o sociálním zabezpečení a zákona o zaměstnanosti a následnému propojení úřadu práce se správou sociálního zabezpečení. Potřebné doklady by pak bylo možné předávat elektronicky bez nutnosti návštěvy příslušné správy sociálního zabezpečení.

---

¹⁰² Jednotný registrační formulář. In: [online]. 24.3.2014. Praha [cit. 2014-09-17]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument148117.html>.

8.4. Podání prostřednictvím CRM

První získané údaje obsahují statistiku podání vůči Živnostenskému úřadu v Pardubicích, která byla prostřednictvím formuláře JRF, zaslána na ostatní úřady v rámci Centrálního registračního místa. Číselná a procentuální vyjádření uvádějí data za jednotlivé měsíce roku 2013 a 2014. V prvním měřeném roce 2013 bylo z celkového počtu **7 941** elektronických podání, zasláno ostatním úřadům **2 653**. Což v procentuálním vyjádření činí **33%**. Rok 2014 vykazuje **7 293** elektronických podání, ze kterých **3 000** využilo služby CRM a bylo zasláno dalším orgánům. Rok 2014 byl v procentuálním hodnocení úspěšnější a služby využilo celých **41%**. Z výsledků vyplývá, že stále větší počet podnikatelů, kteří ohlašují živnost nebo oznamují změny na živnostenském úřadě, využívá možnosti současně s podáním, učinit oznámení na finanční úřad, správu sociálního zabezpečení a příslušnou zdravotní pojišťovnu.

Tabulka č. 3 - Podání učiněná prostřednictvím CRM za rok 2013, 2014

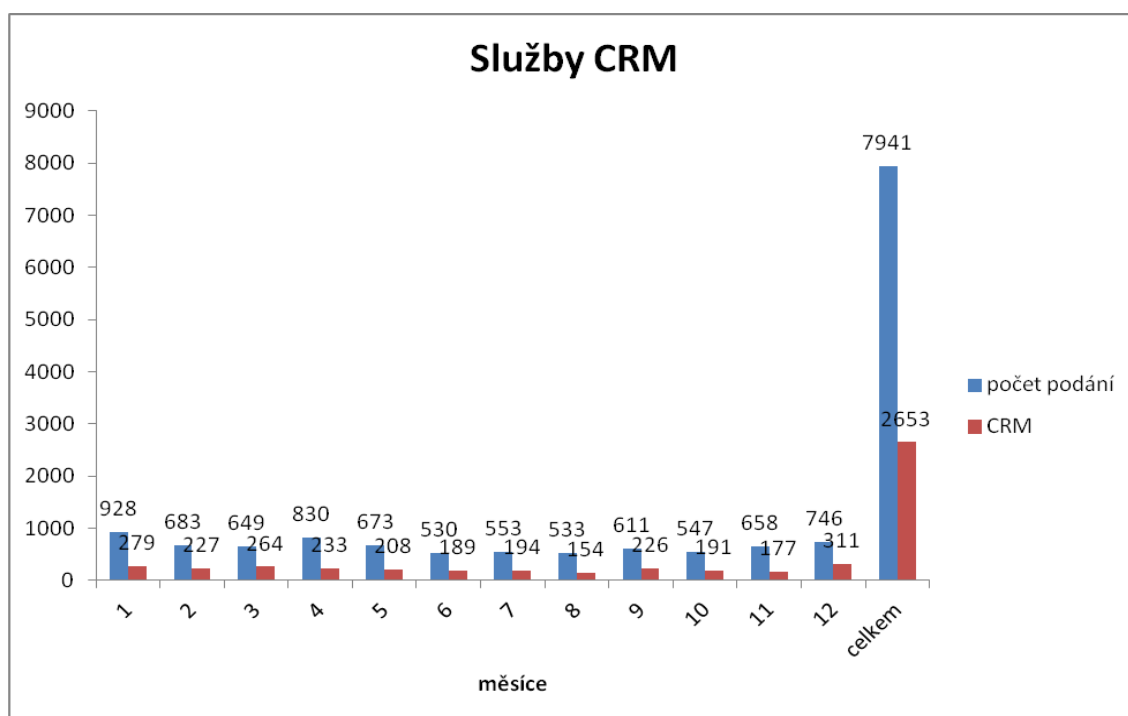
rok 2013	počet podání	CRM	v %	rok 2014	počet podání	CRM	v %
Měsíc				měsíc			
1	928	279	30	1	777	284	37
2	683	227	33	2	702	250	35
3	649	264	41	3	804	303	38
4	830	233	28,0	4	758	258	34,0
5	673	208	31	5	538	236	44
6	530	189	28,1	6	522	225	43
7	553	194	35	7	490	173	35
8	533	154	29	8	489	183	37
9	611	226	36,9	9	526	231	44
10	547	191	35	10	540	260	48
11	658	177	27	11	525	234	45
12	746	311	42	12	622	363	58
Celkem	7941	2653	33		7293	3000	41

Zdroj: Obecní živnostenský úřad v Pardubicích, vlastní zpracování

Tabulka č. 3 poskytuje výsledky měření, která byla získána z interních zdrojů Živnostenského úřadu v Pardubicích. Uvádí počty elektronických podání a podání, u kterých byla využita služba CRM. Data byla zpracována za jednotlivé měsíce roku 2013 a 2014, včetně vyjádření v procentech. Závěr tabulky poskytuje informace o celkovém množství za oba měřené roky.

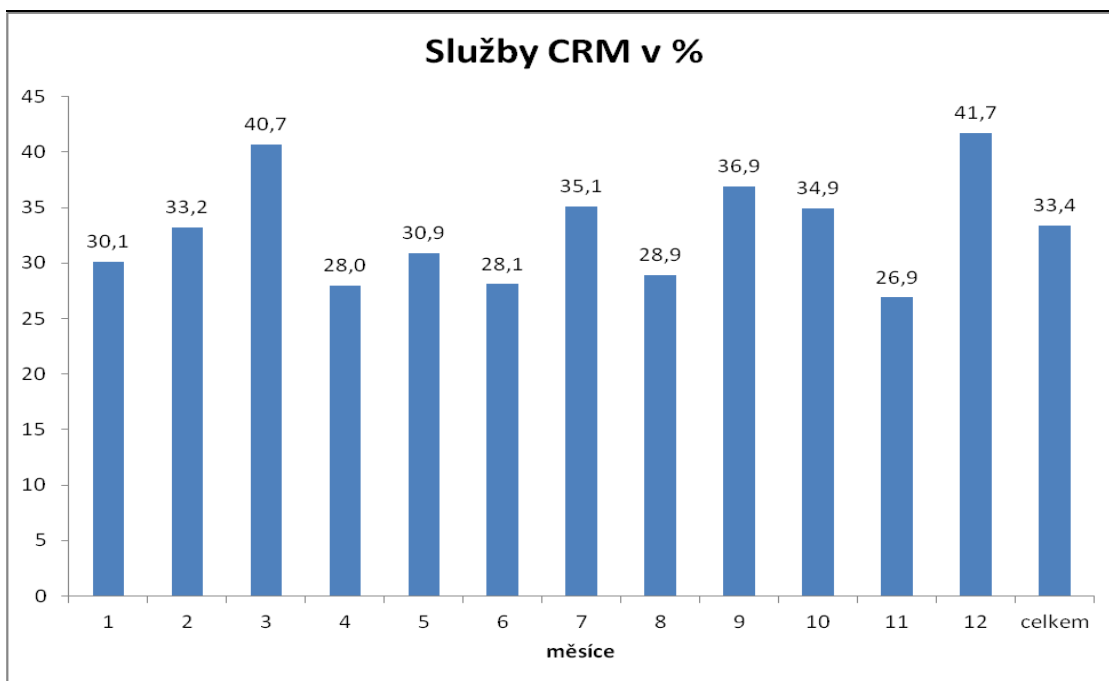
Graf č. 1 - Grafické vyjádření využívání služeb CRM za rok 2013

Zdroj: Obecní živnostenský úřad v Pardubicích, vlastní zpracování

Grafické zpracování obsahuje měsíční a celkové roční měření poskytnutých služeb CRM na Živnostenském úřadu v Pardubicích za rok 2013. Výsledky jsou uvedeny graficky dle jednotlivých měsíců. Udávají počty podání a z nich pak podání, která využila služeb CRM. Součástí grafu jsou i celkové hodnoty za rok 2013. Z celkového počtu **7 941** elektronických podání bylo **2 653** zasláno v rámci CRM ostatním orgánům.

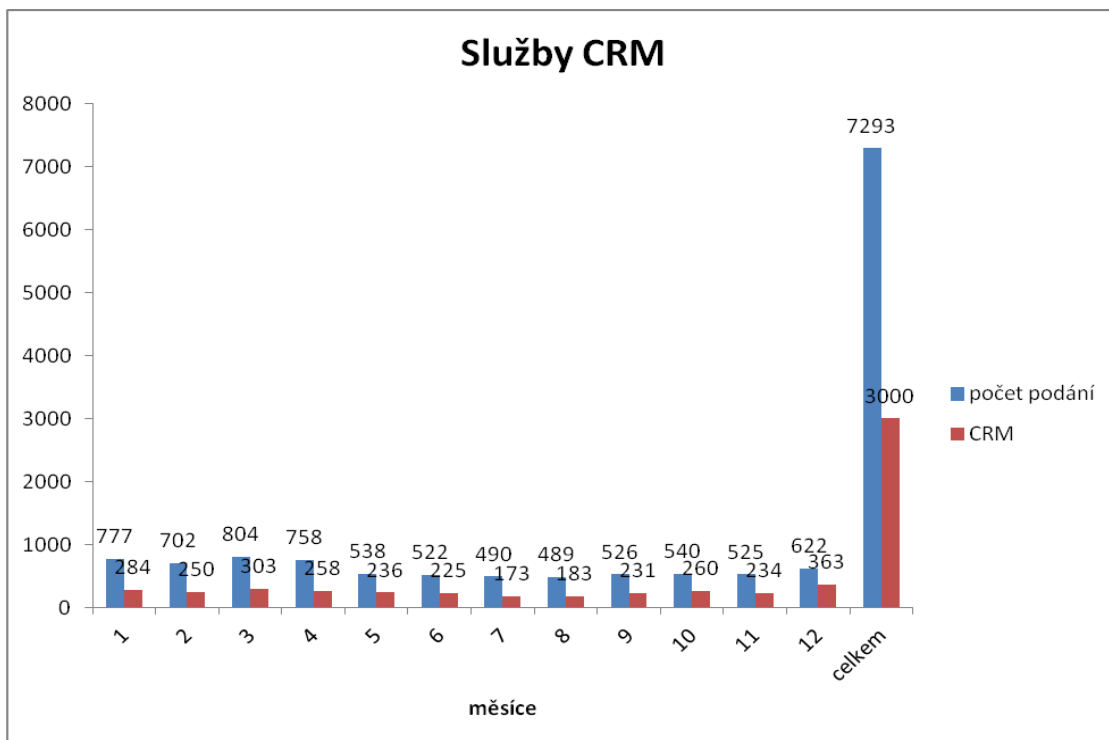
Graf č. 2 - Využívání služeb CRM za rok 2013 vyjádřeno v procentech

Zdroj: Obecní živnostenský úřad v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 2 udává procentuální vyjádření podání učiněných prostřednictvím služby CRM za jednotlivé měsíce roku 2013. Údaje se pohybují v rozmezí od 26,9 % do 41,7%

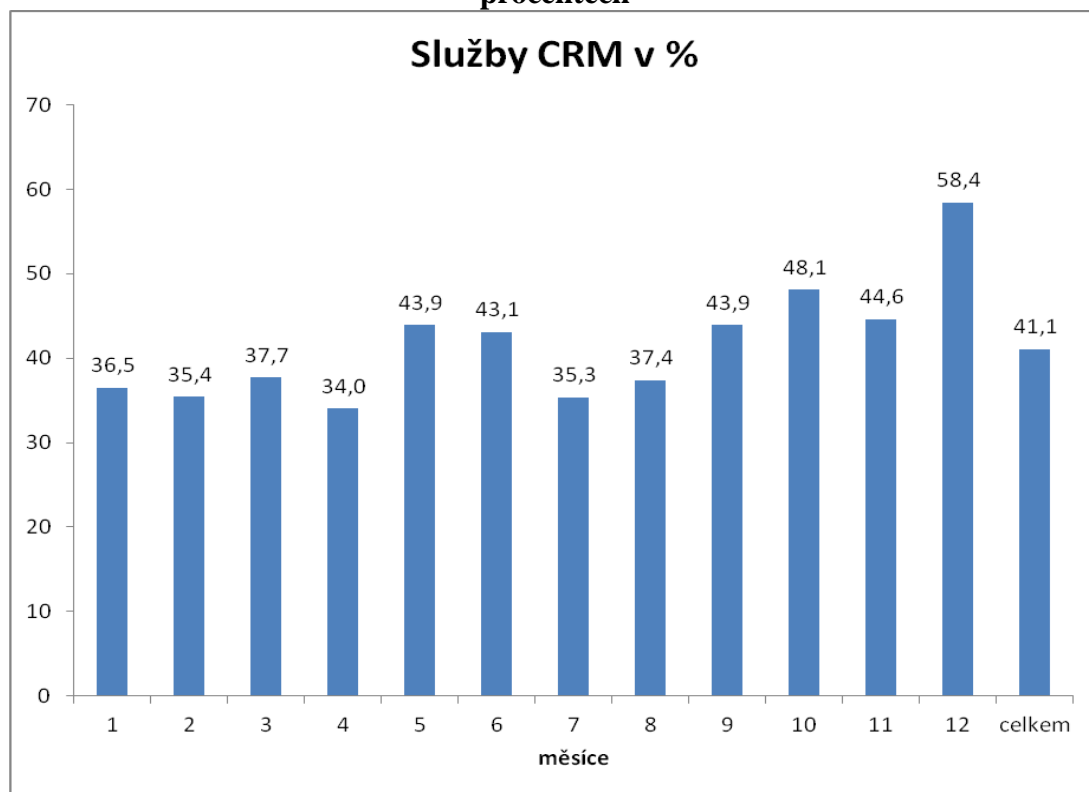
Graf č. 3 - Grafické vyjádření využívání služeb CRM za rok 2014

Zdroj: Obecní živnostenský úřad v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 3 vyjadřuje počty podání a využití služeb CRM za jednotlivé měsíce roku 2014. Měření udává i celkový počet podání a podání CRM za celý rok 2014. Ze **7 293** elektronických podání bylo zasláno **3 000** přes CRM dalším orgánům.

Graf č. 4 - Využívání služeb CRM za rok 2014 vyjádřeno v procentech

Zdroj: Obecní živnostenský úřad v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 4 obsahuje procentuální vyjádření počtu podání uskutečněným prostřednictvím služeb CRM za jednotlivé měsíce roku 2014. Údaje se pohybují v rozmezí od 34 % do 58,4 %.

8.5. Podání zpracovaná „na počkání“

Pracovnice oddělení registrace Živnostenského úřadu v Pardubicích se zodpovědně věnují začínajícím i stávajícím podnikatelům nejen při návštěvě živnostenského úřadu. Přijímají ohlášení živností, žádosti o koncese a oznámení změn. Současně odpovídají na telefonické dotazy. Některé zpracovávají odpovědi na dotazy doručené prostřednictvím elektronické komunikace. Dvě referentky vykonávají úkoly spadající do Jednotného

kontaktního místa. Poskytují informace a pomoc ohledně podnikání na jednotném trhu Evropské unie.

Formuláře JRF jsou společně s osobou, která je na registraci živnostenského úřadu činí, vyplňovány přímo v počítači. Referentka formulář vyplní, vytiskne a podnikatel si jej pouze zkontroluje a podepíše. Poté úřednice nabídne ohlašovatel, že je možné zpracovat výpis z živnostenského rejstříku, vyrozumění či jiný doklad na počkání. Ve většině případů klient takovouto nabídku rád přijme. Ušetří tím čas a úřad finance spojené s doručováním.

Vedoucí registrace živnostenského úřadu vede evidenci těchto podání a ochotně poskytla data uvedena níže. Monitorované údaje jsou za rok 2013 a 2014. Součástí statistiky je i přehled za jednotlivé měsíce.

Rok 2013 čítá **7 941** elektronických podání. Z tohoto počtu využilo nabídky zpracovat podání „na počkání“ a zároveň převzít vyhotovené dokumenty **6 611** klientů. V roce 2014 se sice snížil počet elektronických ohlašovatelů na **7 293**. Výpisy, vyrozumění a další vyhotovené tiskoviny byly předány „na počkání“ v **6 589** případech.

Je tedy zřejmé, že se počet podnikatelů čekajících na vyřízení a převzetí dokladů ihned při ohlášení či oznámení, zvyšuje.

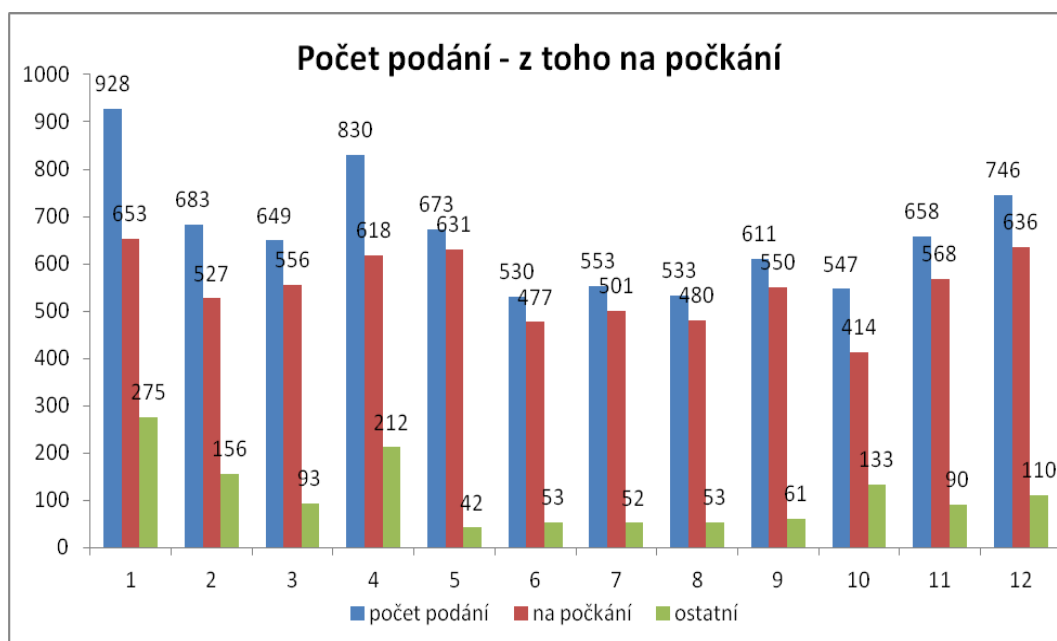
Tabulka č. 4 - Počet elektronických podání – z toho podání na počkání

rok 2013	počet podání	na počkání	ostatní	rok 2014	počet podání	na počkání	ostatní
měsíc				Měsíc			
1	928	653	275	1	777	696	81
2	683	527	156	2	702	622	80
3	649	556	93	3	804	682	122
4	830	618	212	4	758	680	78
5	673	631	42	5	538	503	35
6	530	477	53	6	522	478	44
7	553	501	52	7	490	453	37
8	533	480	53	8	489	458	31
9	611	550	61	9	526	481	45
10	547	414	133	10	540	489	51
11	658	568	90	11	525	473	52
12	746	636	110	12	622	574	48
Celkem	7 941	6 611	1 330		7 293	6 589	704

Zdroj: Obecní živnostenský úřad v Pardubicích, vlastní zpracování

Tabulka č. 4 obsahuje počet elektronických podání za rok 2013 a 2014, která byla prostřednictvím formuláře JRF učiněna na Živnostenském úřadu v Pardubicích. Z těchto podání jsou odečtena podání zpracovaná úřadem „na počkání“. Položky ostatní uvádějí počty ohlášení, oznámení, jejichž výsledky byly podnikatelům zasílány či předány odlišnou formou, tedy ne „na počkání“. Počty jsou uvedeny za jednotlivé měsíce výše zmíněných let. Položka celkem pak obsahuje údaje za každý měřený rok.

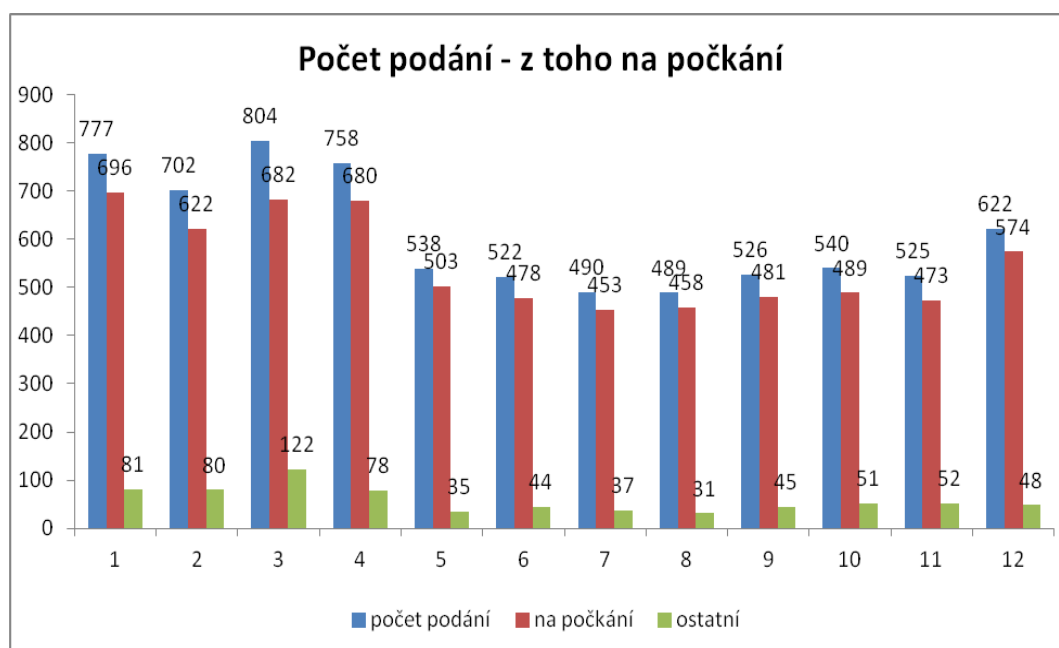
Graf č. 5 - Elektronická podání a z toho podání „na počkání“ 2013

Zdroj: Obecní živnostenský úřad v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 5 obsahuje počet elektronických podání zpracovaných „na počkání“ za rok 2013. Jednotlivé sloupce zobrazují počet elektronických podání, další jsou podání „na počkání“ a ostatní podání. Měření jsou za jednotlivé měsíce roku 2013.

Graf č. 6 - Elektronická podání a z toho podání „na počkání“ 2014

Zdroj: Obecní živnostenský úřad v Pardubicích, vlastní zpracování

Grafické vyjádření výsledků měření za rok 2014. Vyjadřuje počet elektronických podání, „podání na počkání“ a podání ostatní. Graf obsahuje data za jednotlivé měsíce roku 2014.

9. Dotazníkové šetření

Výběr respondentů, kteří svolili zodpovědět otázky dotazníku, sestával z osob fyzických a osob jednajících za právnické osoby. Osloveno bylo 80 tuzemských fyzických a 40 tuzemských právnických osob, podnikajících na základě živnostenského oprávnění. Šetření bylo věnováno otázkám, které vedou k ulehčení v oblasti podnikání a administrativních záležitostí s tím spojených. Konkrétní výsledky dotazování byly od podnikatelů získávány při osobní návštěvě Živnostenského úřadu v Pardubicích. Pracovnice registrace prováděly šetření v období od 15. 11. 2014 do 15. 1. 2015. Dotazník obsahoval 11 otázek a byl předkládán v tištěné, písemné formě. Vybrané odpovědi podnikatel pouze zatrhl. Čas, který respondenti obvykle tráví čekáním na zpracování dokumentů, ochotně věnovali vyplňování dotazníku.

9.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření

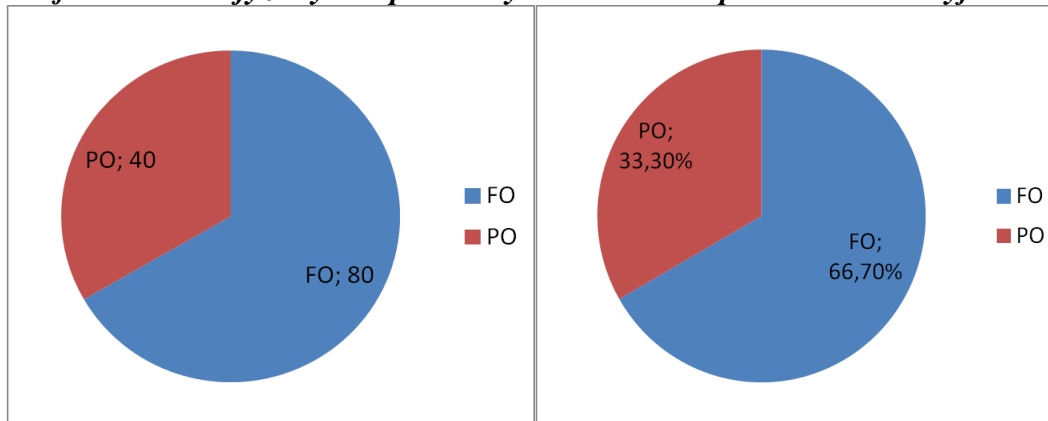
1. otázka – Podnikáte jako fyzická nebo právnická osoba?

Tabulka č. 5 – Fyzické a právnické osoby

Fyzické osoby	%	Právnické osoby	%
80	66,70%	40	33,30%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 7- Poměr fyzických a právnických osob včetně procentuálního vyjádření

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Otázka číslo jedna pouze rozdělila respondenty na fyzické a právnické osoby. Šetření se zúčastnilo celkem 120 osob. Fyzických osob bylo 80 (66,7%), právnických 40 (33,3%). Podnikání fyzických samostatně výdělečných osob je v ČR nejvíce frekventovaný způsob, proto byli vybráni respondenti v takovémto poměru.

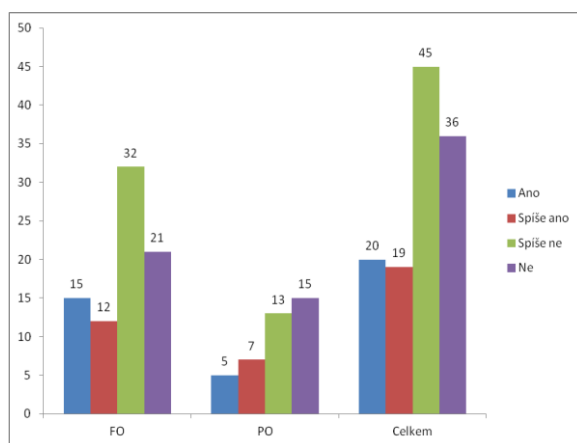
2. otázka - Máte dostatečné informace o novelách živnostenského zákona?

Tabulka č. 6 – informace o novelách fyzických a právnických osob

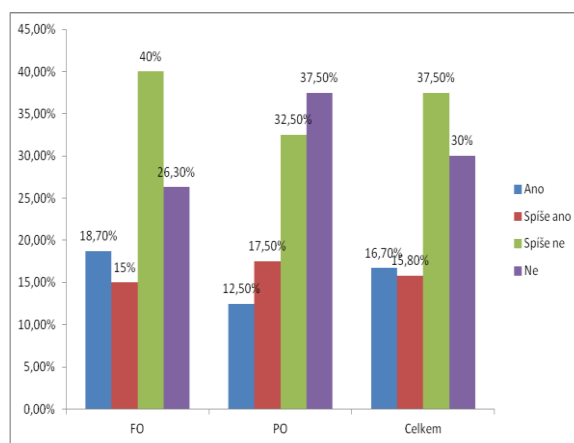
Odpověď	fyzická osoba		právnická osoba		Celkem dotázaných	
Ano	15	18,7 %	5	12,5 %	20	16,7 %
Spíše ano	12	15 %	7	17,5 %	19	15,8 %
Spíše ne	32	40 %	13	32,5 %	45	37,5 %
Ne	21	26,3 %	15	37,5 %	36	30 %

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 8 – Informace o novelách

Graf č. 9 – Procentuální vyjádření

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Tato otázka věnovala pozornost tomu, zda jsou podnikatelé schopni sledovat živnostenský zákon a jeho novely. Výsledkem bylo zjištění, že většina dotazovaných se přiklonila k odpovědi, že nesledují, či spíše nesledují změny živnostenského zákona. Ano zodpovědělo 15 (18,7%) fyzických a 5 (12,5%) právnických osob. Pro odpověď spíše ano se rozhodlo 12 (15%) fyzických a 7 (17,5%) právnických osob. Odpověď s nejvyšším skóre byla spíše ne u fyzických osob 32 (40%), u právnických 13 (32,5%). Ne odpovědělo 21 (26,3%) fyzických a 15 (37,5%) právnických osob. Odpovědi na výše uvedenou otázku dokládají, že podnikatelé vesměs nesledují či spíše nestíhají sledovat časté novely živnostenského zákona.

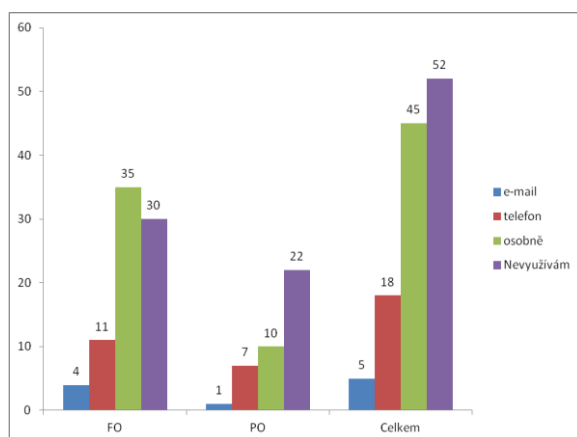
3. otázka - Využíváte možností získat informace od živnostenských úřadů e-mailem, telefonicky či osobně?

Tabulka č. 7 – Možnosti získání informací

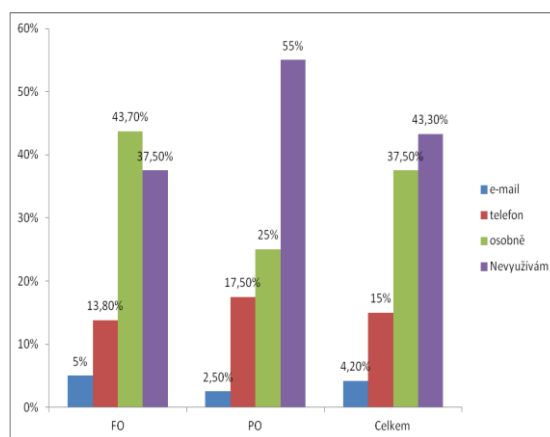
Odpověď	fyzická osoba		právnícká osoba		Celkem dotázaných	
	čet	procento	čet	procento	čet	procento
e-mail	4	5 %	1	2,5 %	5	4,2 %
Telefon	11	13,8 %	7	17,5 %	18	15 %
Osobně	35	43,7 %	10	25 %	45	37,5 %
Nevyužívám	30	37,5 %	22	55 %	52	43,3 %

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 10 – Možnosti získání informací

Graf č. 11 – Procentuální vyjádření

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Otázka zjišťovala, jakým způsobem osoby získávají informace vztahující se k podnikatelské činnosti z Obecního živnostenského úřadu v Pardubicích. E-mail využily 4 (5%) fyzické osoby, 1 (2,5%) právnická. Telefonicky se dotazovalo 11 (13,8%) fyzických a 7 (17,5) právnických. Osobně informace získalo 35 (43,7%) fyzických a 10 (25%) právnických osob. Fyzických osob, které tyto možnosti nevyužily, bylo 30 (37,5%) a 22 (55%) právnických. Většina podnikatelů, celých 43,3%, nevyužívá možnosti získávat informace těmito způsoby hlavně proto, jelikož nevědí, že je tato eventualita možná.

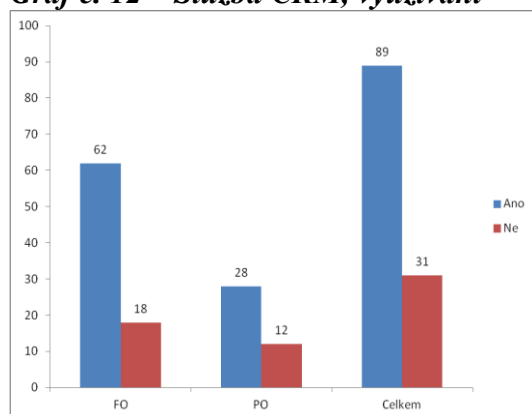
4. otázka - Víte o tom, že živnostenské úřady vykonávají službu Centrálního registračního místa?

Tabulka č. 8 – Využívání služby CRM

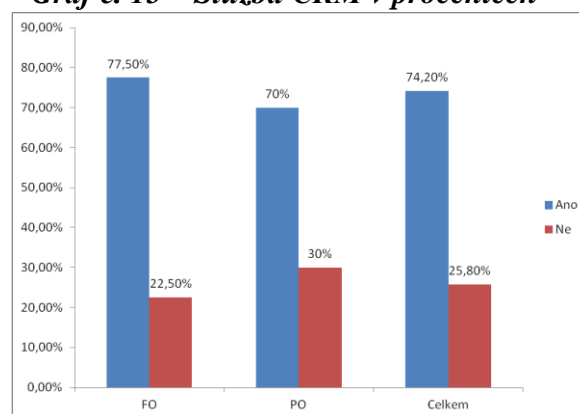
Odpoď	fyzická osoba		právníká osoba		Celkem dotázaných	
Ano	62	77,5%	28	70%	89	74,2%
Ne	18	22,5%	12	30%	31	25,8%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 12 – Služba CRM, využívání

Graf č. 13 – Služba CRM v procentech

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Čtvrtá otázka byla věnována službě CRM a povědomí o ní. Z fyzických osob kladně odpovědělo 62 (77,5%), z právnických 28 (70%). Zápornou odpověď zadrželo 18 (22,5%) fyzických a 12 (30%) právnických osob. Celkově má povědomí o službě CRM celých 74,2 % dotazovaných. Z výsledků vyplývá, že podnikatelé navštěvující živnostenský úřad jsou již slušně informováni o službě CRM.

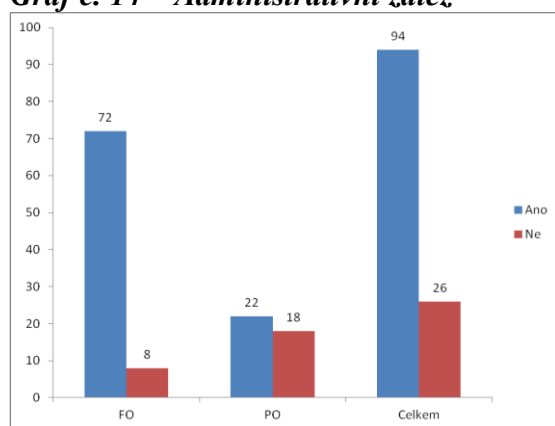
5. otázka - Snížily Vám služby centrálního registračního místa administrativní zátěž?

Tabulka č. 9 – Snížení administrativní zátěže

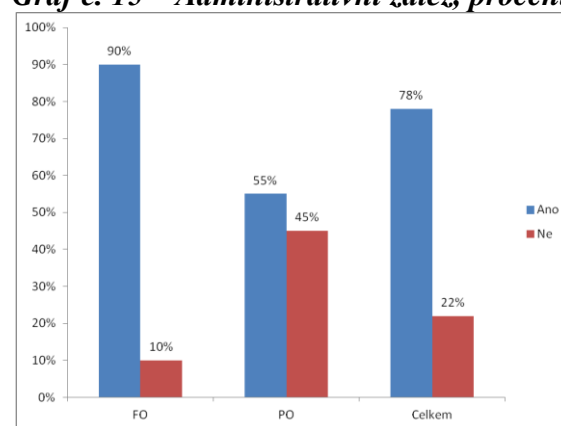
Odpověď	fyzická osoba		právnícká osoba		Celkem dotázaných	
Ano	72	90%	22	55%	94	78%
Ne	8	10%	18	45%	26	22%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 14 – Administrativní zátěž

Graf č. 15 – Administrativní zátěž, procenta

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Otázka se věnuje podnikatelům, využívajících služeb CRM. Usnadnila-li jim jejich oznamovací povinnosti dalším orgánům státní správy a tím způsobila snížení administrativní zátěže. 72 (90%) fyzických a 22 (55%) právníckých osob odpovědělo kladně. Zápornou odpověď představoval u fyzických výsledek 8 (10%) a právníckých 18 (45%). Centrální registrační místo na Živnostenském úřadu v Pardubicích výrazně usnadňuje podnikajícím osobám úkony spojené s administrativními záležitostmi spojenými se vstupem do podnikání. Současně taktéž napomáhá při oznamování změn souvisejících s živnostenskými oprávněními.

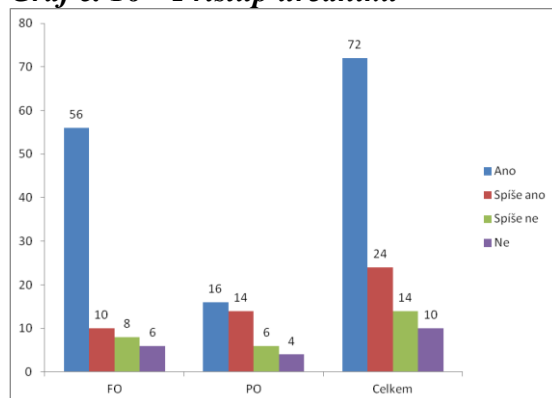
6. otázka - Zlepšuje se činnost a přístup pracovníků živnostenských úřadů?

Tabulka č. 10 – Přístup úředníků

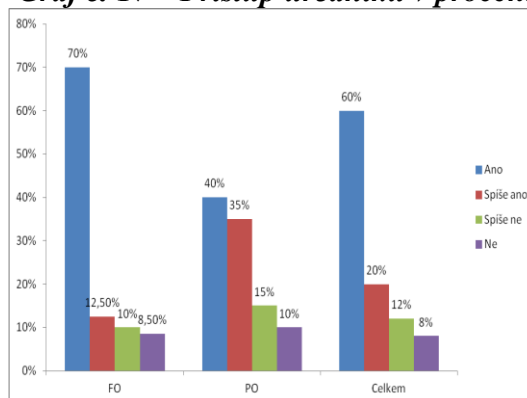
Odpověď	fyzická osoba		právníká osoba		Celkem dotázaných	
Ano	56	70%	16	40%	72	60%
Spíše ano	10	12,5%	14	35%	24	20%
Spíše ne	8	10%	6	15%	14	12%
Ne	6	8,5%	4	10%	10	8%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 16 – Přístup úředníků

Graf č. 17 – Přístup úředníků v procentech

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Odpovědi na tento dotaz nebyly překvapivým zjištěním. Činnost a práce referentů živnostenských úřadů je neustále kontrolována a vylepšována. Z pohledu praxe se změnil i přístup podnikatelů k úředníkům. Odpověď ano si vybralo 56 (70%) fyzickým a 16 (40%) právnických osob. K odpovědi spíše ano se přiklonilo 10 (12,5%) fyzických a 14 (35%) právnických osob. Pro spíše ne bylo 8 (10%) fyzických a 6 (15%) právnických. K odpovědi ne se uchýlilo 6 (8,5%) fyzických a 4 (10%) právnických osob.

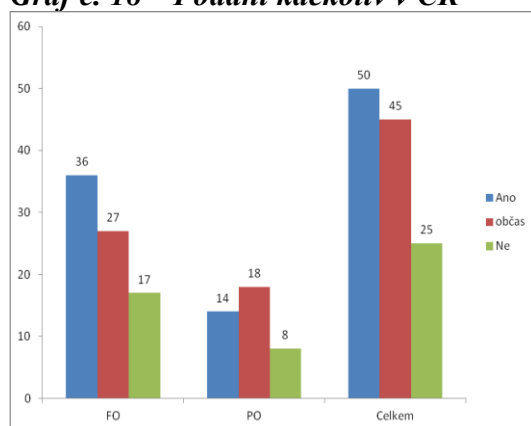
7. otázka - Využíváte možnosti činit podání na kterémkoliv živnostenském úřadě v ČR?

Tabulka č. 11 – Využití podání kdekoliv v ČR

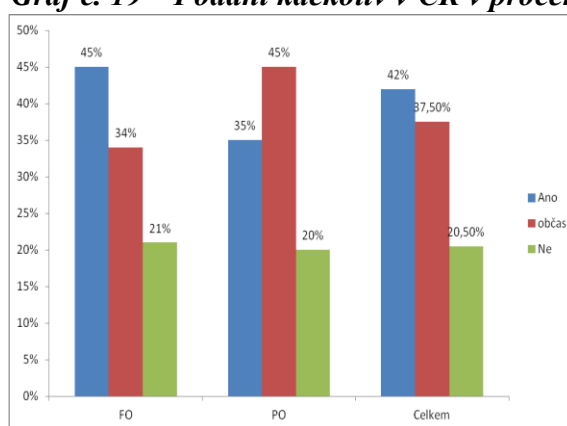
Odpoověď	fyzická osoba		právnícká osoba		Celkem dotázaných	
Ano	36	45%	14	35%	50	42%
občas	27	34%	18	45%	45	37,5%
Ne	17	21%	8	20%	25	20,5%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 18 – Podání kdekoliv v ČR

Graf č. 19 – Podání kdekoliv v ČR v procentech

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Živnostenské úřady byly zbaveny omezení týkající se místní příslušnosti. Podání je tedy možno učinit na kterémkoliv živnostenském úřadu v ČR. Odpoověď ano uvedlo 36 (45%) fyzických a 14 (35%) právníckých osob. Občas tuto vymoženost využije 27 (34%) fyzických a 18 (45%) právníckých osob. Ne odpoovědělo 17 (21%) fyzických a 8 (25%) právníckých osob.

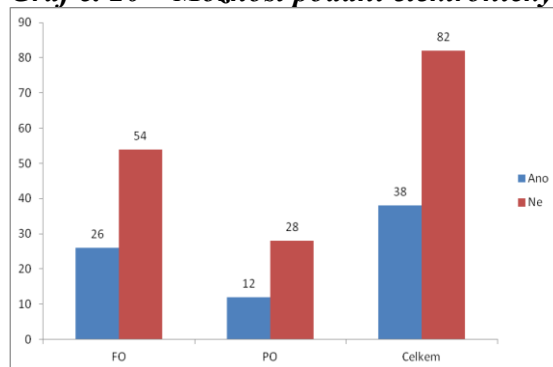
8. otázka - Je Vám známo, že podání vůči živnostenskému úřadu můžete činit elektronicky?

Tabulka č. 12 – Možnost podání elektronicky

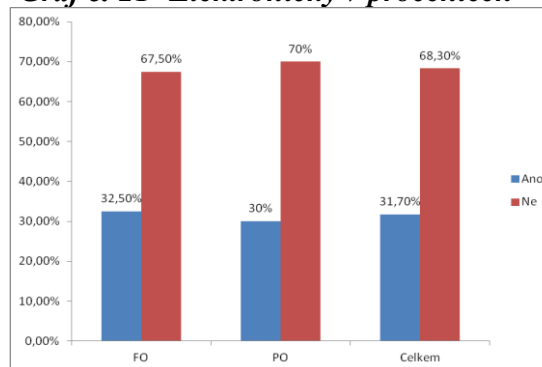
Odpověď	fyzická osoba		právnícká osoba		Celkem dotázaných	
Ano	26	32,5%	12	30%	38	31,7%
Ne	54	67,5%	28	70%	82	68,3%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 20 – Možnost podání elektronicky

Graf č. 21- Elektronicky v procentech

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Elektronicky komunikuje s úřady a ano odpovědělo 26 (32,5%) fyzických a 12 (38%) právníckých osob. Ne se vyskytlo v 54 (67,5%) případech u fyzických a u 28 (70%) právníckých osob. Komunikace v elektronické podobě není mezi podnikateli příliš rozšířena. I když by pomohla omezit návštěvy úřadů a snížila náklady podnikatelů spojené s pořízením živnostenských oprávnění. Většina osob se stále ještě spoléhá na komunikaci a vyřízení dokladů osobní cestou.

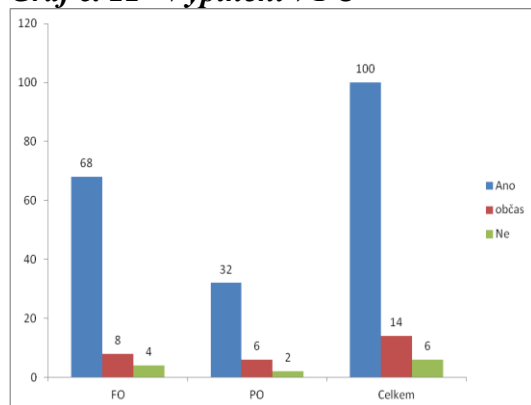
9. otázka - Je pro Vás přínosem, že Jednotný registrační formulář je spolu s Vámi vyplňován pracovníci živnostenského úřadu elektronicky „přímo v počítači“?

Tabulka č. 13 – Vyplnění formuláře v počítači

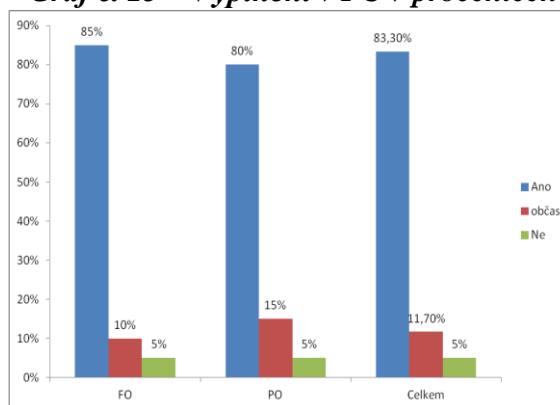
Odpověď	fyzická osoba		právnícká osoba		Celkem dotázaných	
Ano	68	85%	32	80%	100	83,3%
Občas	8	10%	6	15%	14	11,7%
Ne	4	5%	2	5%	6	5%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 22 – Vyplnění v PC

Graf č. 23 – Vyplnění v PC v procentech

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Z celkového počtu dotazovaných tuto možnost ulehčení využívá 68 (85%) fyzických a 32 (80%) právnických osob. Občas odpovědělo 8 (10%) fyzických a 6 (15%) právnických osob. Ne se objevilo ve 4 (5%) případech u fyzických a ve 2 (5%) případech u právnických osob. Pro osoby, které ohlašují, žádají či oznamují, cokoli živnostenskému úřadu vstřícně vítají, že formuláře vyplňují referentky přímo v počítači. Nemusí se tak zabývat vyplňováním v písemné podobě, které v dřívějších letech představovalo velké zdržování.

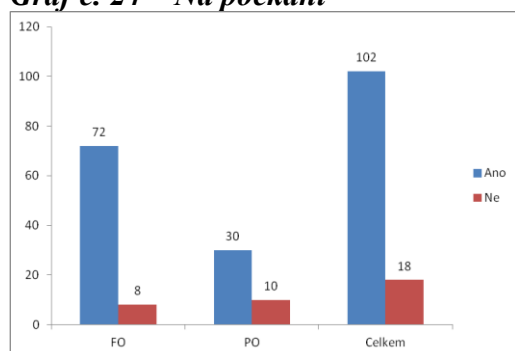
10. otázka - Vítáte vydávání živnostenských oprávnění, či vyzoomění o změnách „na počkání“?

Tabulka č. 14 – Vydávání dokumentů na počkání

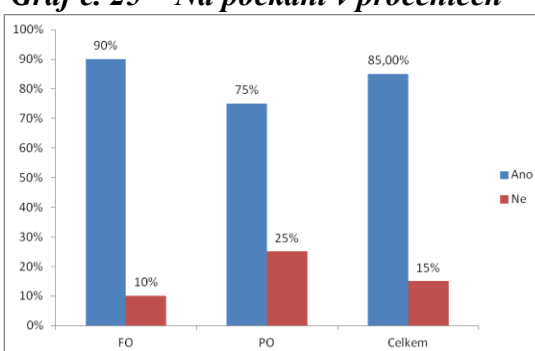
Odpověď	fyzická osoba		právníká osoba		Celkem dotázaných	
Ano	72	90%	30	75%	102	85,0%
Ne	8	10%	10	25%	18	15%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 24 – Na počkání

Graf č. 25 – Na počkání v procentech

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Možnosti vydávání dokumentů „na počkání“ využívá 72 (90%) fyzických a 30 (45%) právníkých osob. Ne se objevilo v 8 (10%) případech u fyzických a v 10 (25%) případech u právníkých osob. Dokumenty jsou zpracovávány „na počkání“ pokud možno všem podnikatelům, kteří jsou ochotni čekat na zpracování a pokud to povaha věci nevyklučuje. Počty jednoznačně vyjadřují, že podnikatelé si rádi počkají na výsledek svého podání a přebírají dokumenty v zápětí v hojném počtu.

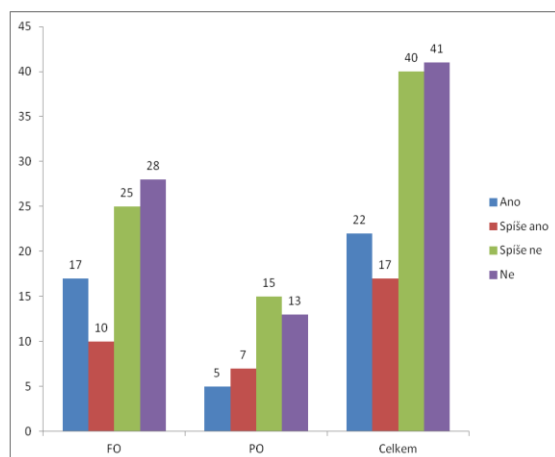
11. otázka - Myslíte si, že novely živnostenského zákona jsou přínosné pro podnikatele?

Tabulka č. 15 – Přínos novel živnostenského zákona

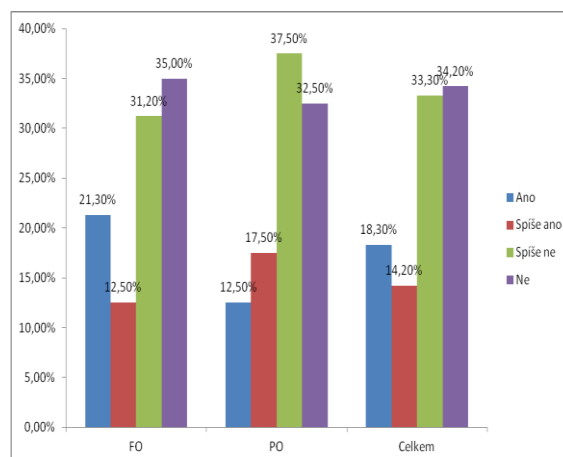
Odpověď	fyzická osoba		právnícká osoba		Celkem dotázaných	
Ano	17	21,3%	5	12,5%	22	18,3%
Spíše ano	10	12,5%	7	17,5%	17	14,2%
Spíše ne	25	31,2%	15	37,5%	40	33,3%
Ne	28	35,0%	13	32,5%	41	34,2%

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Graf č. 26 – Přínos novel

Graf č. 27 – Přínos novel v procentech

Zdroj: Výsledek dotazníkového šetření na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vlastní zpracování

Novely živnostenského zákona přijímá kladně 17 (21,3%) fyzických a 5 (12,5 %) právnických osob. K odpovědi spíše ano se přiklonilo 10 (12,5%) fyzických a 7 (17,5 %) právnických osob. Odpověď spíše ne vyhovovala 25 (31,2%) fyzickým a 15 (37,5%) právnickým osobám. Pro ne bylo 28 (35%) fyzických a 13 (32,5%) právnických osob. Odpovědi vyjadřují, že změny živnostenského zákona podnikatelé nepocítují nebo spíše nepocítují jako přínosné pro ně samé. Z logiky věci vyplývá, že každá změna se v prvotní fázi jeví, jako zbytečná a obtěžující. Až postupem času se dají výhody zhodnotit, posoudit a uvědomit si jejich opravdový přínos.

10. Ohlášení živnosti prostřednictvím JRF v praxi

Ukázka postupu ohlášení živnosti na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích. Níže uvedené činnosti jsou zmapovány tak, jak po sobě následují jednotlivé kroky. Příkladem je uvedeno ohlášení živnosti volné „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ českou fyzickou osobou.

Rozhodne-li se česká fyzická osoba zahájit svou podnikatelskou činnost v režimu živnostenského zákona, může tak učinit na kterémkoliv obecním živnostenském úřadě v České republice¹⁰³. Povinností je prokázat se svým průkazem totožnosti.

Důležitou podmínkou pro posouzení, zda se jedná o živnost, je, zda uvedená činnost naplní znaky živnosti dle § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to zda se jedná o činnost provozovanou „*soustavně, samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem*“¹⁰⁴. Pro provozování volné živnosti není zákonem stanovena podmínka odborné způsobilosti.

Pracovnice oddělení registrace živnostenského úřadu s potencionálním podnikatelem vyplní formulář elektronicky. To znamená, že údaje do formuláře vyplňuje přímo v počítači za asistence ohlašovatele. Podnikatel je povinen uvést, mimo jiné, adresu sídla podnikání, adresy provozoven, pokud je ohlašuje a upřesnit obory živnosti volné. Hodlá-li prostřednictvím JRF podat přihlášku na správu sociálního zabezpečení, finanční úřad a zdravotní pojišťovnu, úřednice s ním vyplní příslušné kolonky v přílohách. Následně si ohlašovatel údaje zkontroluje a vyplněný, vytištěný formulář podepíše. Poté je vyvolávacím systémem přepojen na pokladnu, kde zaplatí správní poplatek. Ve většině případů podnikatel vyčká, než referentka podání zpracuje a je mu obratem vydán „Výpis z živnostenského rejstříku“. Program v průběhu zpracování automaticky zašle přílohy i příslušným úřadům.

Důležité je splňovat všeobecné podmínky pro provozování živnosti. K prokázání bezúhonnosti si vyžádá živnostenský úřad výpis z evidence Rejstříku trestů úřední cestou. Správní poplatek při ohlášení živnosti je stanoven zákonem o správních poplatcích.

---

¹⁰³ § 71 zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

¹⁰⁴ § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Při vstupu do podnikání je jeho výše 1 000 Kč, pokud je ohlašovatel již držitelem jakéhokoliv živnostenského oprávnění, je u dalšího ohlášení výše poplatku 500 Kč. Doklad o zaplacení je povinnost doložit současně při ohlášení živnosti. U ohlašovacích živností vydá úřad „Výpis ze živnostenského rejstříku“ do 5 dnů, pokud je ovšem podání bez závad. Právo provozovat živnost vzniká u těchto živnosti dnem ohlášení.

Podání lze učinit také elektronicky za předpokladu, že má osoba uznávaný elektronický podpis. Dále přes aplikaci datové schránky¹⁰⁵, a to za předpokladu, že má podnikatel zřízenou datovou schránku. V takovém případě nemusí být podání opatřeno uznávaným elektronickým podpisem. Podání lze také učinit prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy tzv. Czech POINT¹⁰⁶.

Fyzická osoba, která se rozhodla podnikat v živnosti volné dle živnostenského zákona, má vydán během jedné jediné návštěvy živnostenského úřadu v Pardubicích, průkaz podnikatele a zároveň splněny všechny ohlašovací povinnosti vůči všem dalším orgánům státní správy.

11. Činnost referentek živnostenského úřadu

V praxi je činnost pracovníků živnostenských úřadu, v souvislosti s neustálými novelami živnostenského zákona, často obtížná. Pokud je živnostenský zákon transformován, informace o tomto existují, avšak v mnohých případech nejsou k dispozici nové aplikace programů, které jsou touto změnou také dotčeny. V praxi to většinou znamená, že první den, kdy je zákon účinný, jsou teprve zpřístupněny nové formuláře JRF a upraven program RŽP. V těchto případech se referentky registrací živnostenských úřadů učí s novinkami pracovat za „ostrého chodu“. Zkoumají nové věci v přítomnosti podnikatelů a to někdy zpochybňuje dobré jméno úřadu. Tento nedostatek je řešen informováním referentek o všech změnách, je-li však instalován nový program spolu s účinností, nastávají výše uvedené potíže. Řešení zmiňovaných nedostatků je velice obtížné. Platí-li určitá právní úprava a nová nastává dalším dnem, není prakticky možné vše vyzkoušet a porozumět všem úpravám programu ihned. Řešením by mohlo být využití

---

¹⁰⁵ Datové schránky. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.datoveschranky.info/>

¹⁰⁶ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy

pracovní verze programů JRF a RŽP, kde by bylo možné vyzkoušet si nově upravený program ještě před zavedením změny do ostré verze programů.

12. Rozhovory

Referentky Živnostenského úřadu v Pardubicích byly požádány, aby odpověděly na dotazy týkající se jejich každodenní práce. Rozhovor poskytla paní Ing. Jana Syrůčková a paní Mgr. Lada Novotná.

Položené otázky:

1. Jakým způsobem se dozvídáte o novelách živnostenského zákona?
2. Jak ztěžují transformace živnostenského zákona Vaši práci?
3. Informujete podnikatele o legislativních změnách?
4. Máte k dispozici čas určený k seznámení s novými aplikacemi programů RŽP a JRF po novelách?

12.1. Vyjádření paní Ing. Jany Syrůčkové

Odpovědi na výše uvedené otázky zodpověděla pracovnice registrace Živnostenského úřadu v Pardubicích Ing. Jana Syrůčková. Pracuje na živnostenském úřadu od roku 1997 a má z oddělení registrace nejvíce zkušeností.

1. „O novelách živnostenského zákona se dozvídáme na celorepublikovém školení pracovníků živnostenských úřadů. Takto je možno změny zákona zaznamenat s předstihem i jednoho roku. Nové informace získáváme také od vedoucí oddělení na pravidelných poradách, to ovšem někdy zbývá do účinnosti nového zákona několik dní. Informace o modifikacích živnostenského zákona sledujeme v médiích a internetových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu.

2. Transformace živnostenského zákona je vždy zátěží pro pracovníky živnostenských úřadů, nicméně většinou ulehčí podnikatelům, což je záměrem. Některé novely však zatěžují i podnikatele, především, je-li třeba vést s podnikatelem správní řízení. V těchto případech musí přebírat zásilku do vlastních rukou a vyzvedávat ji na poště, což samozřejmě zabírá čas. Pracovníci živnostenských úřadů se musí s transformací seznámit

a následně většinou velké množství živnostenských oprávnění ve správním řízení změnit. Obecně časté změny živnostenského zákona způsobují právní nejistotu u podnikatelů, kdy jeden rok nemají jistotu, zda bude zákon platit i rok příští. Jako pracovníci živnostenského úřadu nemáme dostatek časového prostoru pro nastudování nových předpisů, takže se s novelami seznamujeme první den účinnosti, anebo hůř, až s prvním případem v praxi.

3. Pokud se legislativní změna týká přímo konkrétní osoby, informujeme ji vždy. Abychom však nějakým způsobem poskytovaly podnikatelům informace o novelách, to v praxi není proveditelné. Reagujeme na dotazy podnikatelů činěné při osobních jednáních přímo na úřadě nebo odpovídáme e-mailovou cestou, případně přes aplikaci datové schránky. Dalším možným způsobem, kterým se podnikatelé dozvídají o novinkách, jsou informace uvedené na nástěnkách v místnosti pro podnikatele na našem úřadu.

4. Bohužel nemáme. Obvykle dostáváme provozní dokumentaci s předstihem, ale časový prostor pro to, abychom změny nastudovaly, většinou nezbývá. Je zvykem, že JRF a RŽP jsou aktualizovány až ke dni účinnosti novely, protože zatím není jiný způsob možný. Potom není k dispozici časový prostor změny "nacvičit" a pracujeme rovnou s ostrou verzí v přítomnosti klienta“.

12.2. Vyjádření paní Mgr. Lady Novotné

Další pracovníci registrace Živnostenského úřadu v Pardubicích, která byla ochotna zodpovědět položené otázky, byla paní Mgr. Lada Novotná. Pracuje na pozici referentky od roku 2009.

1. “Novely živnostenského zákona, jelikož jsou velice časté a týkají se naší práce, musíme sledovat. Využíváme porad oddělení, které se konají v měsíčních intervalech. Tímto způsobem jsme předběžně informovány, jaká změna zákona se připravuje. Řešíme také možnosti postupů, kterými se budeme řídit, až změna živnostenského zákona nabude účinnosti. Samozřejmě sledujeme transformace v médiích a na internetových stránkách. Každoročně pro nás Ministerstvo průmyslu a obchodu připravuje školení, které se týká změn živnostenského zákona.

2. Neustálé novely živnostenského zákona naši práci přinejmenším ztěžují. Reakce na změny musí probíhat v souladu se zásadami a nemůžeme si dovolit, aby klient, který se dostaví na živnostenský úřad, nedostal požadované informace. Snažíme se, někdy

i v průběhu jednání s podnikatelem, některé informace dohledávat. Živnostenský zákon je propojen s mnoha dalšími a návaznosti někdy přispějí k tomu, že je nutná konzultace s jinými správními orgány. Podnikatelé musí čekat na odpověď a to nedělá dobrý dojem.

3. Informace poskytujeme podnikatelům v souvislosti s jejich telefonickými, e-mailovými a osobními dotazy. Není v našich silách, abychom všechny oslovovaly a informovaly je o změnách, které se jich dotýkají. Informace mohou získat na internetových stránkách Magistrátu města Pardubic www.pardubice.eu/urad/konik/zivnostensky-urad/zivnostenske-podnikani. Zde jsou však uvedeny pouze odpovědi na vybrané otázky týkající se podnikání.

4. Program RŽP a formuláře JRF jsou pro naši práci nezbytné. V registru vyhledáváme informace a v JRF zpracováváme podání jednotlivých osob. Tyto verze se s účinností novel aktualizují. Dostáváme informace o programových úpravách písemně, avšak neexistuje způsob, jak by bylo možné vyzkoušet si novou verzi ještě před účinností novely. V praxi, zvláště první dny po změně, jsme nejisté a snažíme se rychle novinky vstřebat".

13. Závěr

Živnostenské podnikání je v ČR nejrozšířenější samostatnou činností. Podnikatelé svojí vlastní snahou a přičiněním docilují zisku v souladu se státem stanovenými podmínkami. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších prostředků upravuje podmínky provozování živností a kontrolu nad jejich dodržováním. Ustanovení výše citovaného zákona prošla téměř 140 nejrůznějšími modifikacemi. Častým důvodem změn je souvislost a vzájemné propojení živnostenského zákona s dalšími právními předpisy.

Zlomek práce je věnován historickému vývoji živnostenského podnikání v ČR. Následuje rozbor jednotlivých pojmů, spolu s výběrem a popisem novel, které přispěly ke snížení administrativní zátěže kladené na podnikající osoby. Transformace živnostenského zákona přináší příznivější prostředí pro osoby, ohlašující živnost či žádající o koncesi. Během času byla zrušena celá řada povinností, kupříkladu dokládání výpisu z Evidence rejstříku trestů, oznamování změn, které jsou již zapsány v základních registrech a mnohé jiné. Služba Centrálního registračního místa představuje zásadní převrat v ulehčení oznamovacích povinností podnikatelů dalším úřadům.

Účinnost poslední významné novely, kterou prošel, živnostenský zákon se datuje k 1. 1. 2015. Ta, mimo jiné, ruší podnikajícím osobám a odpovědným zástupcům povinnost, dokládat odbornou způsobilost, souhlasy majitelů se sídly a další, jsou-li originály těchto dokladů, zavedeny a zapsány v Registru živnostenského podnikání na kterémkoliv živnostenském úřadu v ČR. Nevýhoda této novely spočívá v nemožnosti použít písemnosti předložené podnikateli, případně odpovědnými zástupci před 01. 01. 2015, jako trvale platné. Živnostenské úřady archivují kopie výše uvedených dokumentů, ale využít je a vložit do programu RŽP jako trvale platné, nebylo novelou akceptováno. Tento nedostatek by mohl být odstraněn tak, že uložené kopie dokladů v archivech živnostenských úřadů, by bylo možné využít a vložit do RŽP jako trvale platné dokumenty. Poté by celá řada osob nemusela pracně hledat a dokládat dokumenty, které již někdy v minulosti jakémukoliv živnostenskému úřadu v ČR předložila.

Jedním z cílů Vlády ČR je usilovat v souladu s evropským právem o snižování administrativní zátěže podnikatelů. Probíhající měření vykazují slibné výsledky. Ke snižování zátěže přispívají svým dílem i živnostenské úřady. Díky elektronizaci veřejné správy dovedou lépe a rychleji komunikovat s dalšími orgány státní správy a neméně pak

s osobami vedenými v Registru živnostenského podnikání. Živnostenský úřad v Pardubicích, z jehož činnosti vzešla data uvedená v bakalářské práci, se velkou měrou zaslouhuje o spokojenost svých klientů. Referentky registrace jednají s klienty a vydávají jim živnostenská oprávnění a další dokumenty. Vyřizují dotazy spojené s podnikáním a dotazy spadající do činnosti Jednotného kontaktního místa. Zprostředkovávají službu CRM a snaží se většinu podání podnikatelů zpracovávat „na počkání“. Tím šetří čas i výdaje podnikatelů a snižují náklady úřadu. Jejich práce je obtížnější v obdobích, kdy jednotlivé novely vcházejí v platnost. Stadium častých modifikací bývá náročné jak z hlediska zavedení změn do každodenních povinností, tak při přechodech na nové verze programů JRF a RŽP. Zde by mohly obtíže vyřešit pracovní verze nových programů, které by byly k dispozici ještě před účinností nového zákona.

Průzkum, který se soustředil na využívání služby CRM na Obecním živnostenském úřadu v Pardubicích, vycházel ze statistik sledovaných tímto orgánem. Možnost učinit podání na příslušný finanční úřad, správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu prostřednictvím živnostenského úřadu využilo **33%** podnikatelů v roce 2013 a **41%** v roce 2014. V souvislosti s předáváním údajů ostatním úřadům je zmíněn i nedostatek, který se týká přerušeni živnosti a následný vstup podnikatele do evidence úřadu práce. Podnikatel učiní na živnostenském úřadu oznámení o přerušeni provozování živnosti prostřednictvím CRM. Posléze je ovšem nucen navštívit příslušnou správu sociálního zabezpečení a následně úřad práce. Správa sociálního zabezpečení vydá podnikateli „Potvrzení s uvedením údajů o době evidence OSVČ, výši a době důchodového pojištění“ a spolu s tímto dokumentem osoba může požádat o registraci na pracovním úřadě. Tento problém by se mohl vhodnou úpravou legislativy zažehnat tzv. propojením úřadu práce a správy sociálního zabezpečení. Potřebná potvrzení by pak mohla být mezi úřady předávána elektronicky a podnikatelům by se výrazně ulevilo.

Další měřené veličiny představovaly údaje o počtech podání, která pardubický úřad zpracovává „na počkání“. To znamená, že vydává živnostenská oprávnění či vyrozumění o oznámených změnách ihned, při první návštěvě úřadu. V roce 2013 bylo „na počkání“ vyřízeno **6 611** podnikatelů z celkového množství **7 941**. Rok 2014 čítá **7 293** podání, ze kterých se **6 589** zpracovalo „na počkání“. Tento, dá se říci, nový postup vyřizování podání se velice osvědčil a postupně nabírá na obrátkách.

Dotazníkové šetření bylo věnováno otázkám, které se pojí k usnadnění a ulehčení podnikatelské zátěže. Výsledky vykazují údaje, které jsou, svým způsobem, pochopitelné. Celých 30% podnikatelů nemá informace o novelách živnostenského zákona. 43,3% nevyužívá možnosti získat tyto informace přímo od úřadu. Naproti tomu službu CRM již zná více než 74% dotazovaných. Zlepšení přístupu úředníků hodnotí kladně 60% respondentů a 40% osob činí podání na kterémkoliv živnostenském úřadu v ČR.

Podnikatelé se stále více učí využívat výhod, které jim zákon i úřad nabízí. Vyplňování formulářů nechávají na referentkách, odbornou způsobilost dokládají v případě, že ji nemají uloženu v archivu úřadu. Úhradu správních poplatků činí bezhotovostním způsobem a vyvolávací systém využívají k objednání na určitou hodinu a den, prostřednictvím internetových stránek úřadu. Novely živnostenského zákona a činnost živnostenských úřadů stále více přispívají ke snížení administrativní zátěže podnikajících osob. Nedostatky, které s sebou jednotlivé transformace živnostenského zákona přinášejí, tkví hlavně v tom, že podnikatelé nedokážou držet krok se zákonodárci a časté změny sledovat. Z toho pak plynou problémy, které je svým způsobem velmi zatěžují. Sledovat a přizpůsobovat práci nové úpravě není jednoduché pro pracovníky živnostenských úřadů, tím spíše pak pro podnikající osoby. Živnostenské úřady zmírňují tyto nedostatky tím, že se snaží podnikatele informovat všemi možnými cestami. Zpracovávají odpovědi na e-mailové dotazy, odpovídají na dotazy telefonické, osobní, popřípadě dotazy kladené prostřednictvím datových schránek. Alespoň částečné přispění k lepší informovanosti by mohlo být zřízení tzv. „**sekce novel živnostenského zákona**“ na internetových stránkách živnostenských úřadů. Zde by byly jednotlivé novely popsány a vysvětleno, jakým způsobem se podnikatelů dotýkají. Samozřejmě by informace musely být dostupné ještě před účinností každé transformace živnostenského zákona.

13. Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon podle právního statutu k 21.3.1994: poznámkové vydání se vzory : údaje pro ČR a SR*. 4.aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 1994, 324 s. ISBN 8085647052.

BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1.1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s. ISBN 8085967219.

HORZINKOVÁ, Eva. *Koncesní systém v živnostenském podnikání*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2002, 135 s. Právo (Anag). ISBN 8072631152.

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související: s komentářem a příklady*. 12. aktual. a dopl. vyd. podle stavu k 1.7.2008. Praha: Linde, 2008, 319 s. ISBN 9788072017201.

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde, 2013, 328 s. ISBN 9788086131979.

SALACHOVÁ, Bohumila. *Právo v podnikání*. 2. aktualiz. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2012, 124 s. Právo (Key Publishing). ISBN 9788074181481.

HORÁLEK, Vladimír. *Živnostenský zákon: úplné znění a komentář k zákonu č. 286/1995 Sb. : rejstřík*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1996, 124 s. ISBN 8071750379.

KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: zákon o živnostenských úřadech : komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxvii, 376 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 9788074784712.

Právní normy:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Narizení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Zákon č. 155/2010 Sb. ze dne 21. dubna 2010, kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů

Internetové zdroje:

Ministerstvo průmyslu a obchodu: Podpora podnikání. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 15.08.2014. Praha, 2014 [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument152241.html>

JARONĚK, Petr. Historie podnikání v Čechách: jak to všechno začalo a kdy vznikly první podniky?. *Mladý podnikatel.cz* [online]. 2013, s. 1 [cit. 2014-07-24]. Dostupné z: <http://mladypodnikatel.cz/historie-podnikani-v-cechach-t4444>

KUČEROVÁ. Nový občanský zákoník umožní podnikání nezletilým. In: *Podnikatel.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-08-11]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/novy-obcansky-zakonik-umozni-podnikani-nezletilym/>

Živnostenský úřad Pardubice. <http://www.pardubice.eu/urad/konik/zivnostensky-urad/> [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/urad/konik/zivnostensky-urad/>

14. Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Statistika živnostenských oprávnění dle subjektu a druhu živnosti.....	39
Tabulka č. 2 - Živnostenská oprávnění dle typu a druhu subjektu OŽÚ Pardubice.....	40
Tabulka č. 3 - Podání učiněná prostřednictvím CRM za rok 2013, 2014.....	43
Tabulka č. 4 - Počet elektronických podání – z toho podání na počkání.....	47
Tabulka č. 5 – Fyzické a právnické osoby.....	50
Tabulka č. 6 – informace o novelách fyzických a právnických osob.....	51
Tabulka č. 7 – Možností získání informací.....	52
Tabulka č. 8 – Využívání služby CRM.....	53
Tabulka č. 9 – Snížení administrativní zátěže.....	54
Tabulka č. 10 – Přístup úředníků.....	55
Tabulka č. 11 – Využití podání kdekoliv v ČR.....	56
Tabulka č. 12 – Možnost podání elektronicky.....	57
Tabulka č. 13 – Vyplnění formuláře v počítači.....	58
Tabulka č. 14 – Vydávání dokumentů na počkání.....	59
Tabulka č. 15 – Přínos novel živnostenského zákona.....	60

15. Seznam grafů

Graf č. 1 - Grafické vyjádření využívání služeb CRM za rok 2013.....	44
Graf č. 2 - Využívání služeb CRM za rok 2013 vyjádřeno v procentech.....	45
Graf č. 3 - Grafické vyjádření využívání služeb CRM za rok 2014.....	45
Graf č. 4 - Využívání služeb CRM za rok 2014 vyjádřeno v procentech.....	46
Graf č. 5 - Elektronická podání a z toho podání „na počkání“ 2013.....	48
Graf č. 6 - Elektronická podání a z toho podání „na počkání“ 2014.....	49

Graf č. 7- Poměr fyzických a právnických osob včetně procentuálního vyjádření.....	50
Graf č. 8 – Informace o novelách	51
Graf č. 9 – Procentuální vyjádření.....	51
Graf č. 10 – Možnosti získání informací.....	52
Graf č. 11 – procentuální vyjádření.....	52
Graf č. 12 – Služba CRM, využívání.....	53
Graf č. 13 – Služba CRM v procentech.....	53
Graf č. 14 – Administrativní zátěž.....	54
Graf č. 15 – Administrativní zátěž, procenta.....	54
Graf č. 16 – Přístup úředníků.....	55
Graf č. 17 – Přístup úředníků v procentech.....	55
Graf č. 18 – Podání kdekoliv v ČR.....	56
Graf č. 19 – Podání kdekoliv v ČR v procentech.....	56
Graf č. 20 – Možnost podání elektronicky.....	57
Graf č. 21 - Elektronicky v procentech.....	57
Graf č. 22 – Vyplnění v PC.....	58
Graf č. 23 – Vyplnění v PC v procentech.....	58
Graf č. 24 – Na počkání.....	59
Graf č. 25 – Na počkání v procentech.....	59
Graf č. 26 – Přínos novel.....	60
Graf č. 27 – Přínos novel v procentech.....	60

16. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník.

Příloha č. 2 – Rozhovor, otázky.

Příloha č. 1 – Dotazník

1. Podnikáte jako fyzická nebo právnická osoba?

FO PO

2. Máte dostatečné informace o novelách živnostenského zákona?

Ano Spíše ano Spíše ne Ne

3. Využíváte možností získat informace od živnostenských úřadů e-mailem, telefonicky či osobně?

E-mail Osobně Telefonicky Nevyužívám

4. Víte o tom, že živnostenské úřady vykonávají službu centrálního registračního místa CRM?

Ano Ne

5. Snížily Vám služby centrálního registračního místa administrativní zátěž?

Ano Ne

6. Zlepšuje se činnost a přístup pracovníků živnostenských úřadů?

Ano Spíše ano Spíše ne Ne

7. Využíváte možnosti činit podání na kterémkoliv živnostenském úřadě v ČR?

Ano Občas Ne

8. Je Vám známo, že podání vůči živnostenskému úřadu můžete činit elektronicky?

Ano Ne

9. Je pro Vás přínosem, že Jednotný registrační formulář je spolu s Vámi vyplňován pracovníci živnostenského úřadu elektronicky „přímo v počítači“?

Ano Občas Ne

10. Vítáte vydávání živnostenských oprávnění, či vyrozumění o změnách „na počkání“?

Ano Ne

11. Myslíte si, že novely živnostenského zákona jsou přínosné pro podnikatele?

Ano Spíše ano Spíše ne Ne

Příloha č. 2 – Otázky pro strukturovaný rozhovor

1. Jakým způsobem se dozvídáte o novelách živnostenského zákona?
2. Jak ztěžují transformace živnostenského zákona Vaši práci?
3. Informujete podnikatele o legislativních změnách?
4. Máte k dispozici čas určený k seznámení s novými aplikacemi programů RŽP a JRF po novelách?